

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Primárního vzdělávání
Studijní program: Učitelství pro základní školy
Studijní obor (kombinace): Učitelství pro 1. stupeň základní školy

**SPORTOVNÍ ZÁJMY DEVÍTI A DESETELETÝCH
DĚTÍ NA VYBRANÝCH ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH**
**SPORTS INTERESTS OF NINE AND TEN YEAR OLD
CHILDREN AT SELECTED ELEMENTARY
SCHOOLS**

Diplomová práce: O9-FP-KPV-0027

Autor:
Eva TRUKSOVÁ

Podpis:

Adresa:
Luční 666
468 02, Rychnov u Jablonce nad Nisou

Vedoucí práce: Mgr. Radim Antoš

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
66	0	0	10	30	1

V Liberci dne: 26. 7. 2009

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum: 26. července 2009

Podpis:

Poděkování:

Ráda bych poděkovala své nejbližší rodině. Oběma bratrům a švagrové za podnětné rady při psaní diplomové práce a především rodičům za podporu v průběhu mého studia.

Mé díky patří i vedoucímu diplomové práce Mgr. Radimu Antošovi za odborné vedení a podnětné rady.

SPORTOVNÍ ZÁJMY DEVÍTI A DESETELETÝCH DĚTÍ NA VYBRANÝCH ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Resumé

Diplomová práce se zabývá sportovními zájmy devíti a desetiletých žáků na základních školách v Jablonci nad Nisou. Pomocí ankety zjišťuje zapojení žáků do jednotlivých sportovních odvětví a zkoumá, jakou formou se žáci danému sportu věnují. Zkoumané formy zapojení byly stanoveny na organizované sportovní aktivity v rámci různých sportovních organizací, dále pak zapojení v organizované sportovní aktivitě v rámci školy, školních kroužků a zapojení v neorganizované (spontánní) pohybové aktivitě. Na základě zjištěných výsledků byl vytvořen návrh na možné zavedení sportovních kroužků pro jednotlivé školy, což bylo stanoveno jako hlavní cíl této práce.

Bylo zjištěno, že *organizovaně mimo školu* se žáci nejčastěji věnují tanci (18,4 %), nejčastěji využívanou *organizovanou formou ve škole* byl všestranný sportovní kroužek s účastí 12,3 % a ve *volném čase* se devíti a desetiletí žáci věnují bruslení (kolečkové i klasické) se zájmem 55,3 % .

SPORTS INTERESTS OF NINE AND TEN YEAR OLD CHILDREN AT SELECTED ELEMENTARY SCHOOLS

Summary

This thesis deals with a comparison of sports interests on nine and ten year old schoolchildren at selected elementary schools in the region of Jablonec nad Nisou. Using a questionnaire it makes a research of schoolchildren's participation in organized sports activity within various sports organizations, participation in organized sports activity within the school, school clubs and participation in unorganized sports activity. The results of this research were compared with similar studies from the past and then used as a benchmark for suggestions of improvements, which could increase the involvement of nine and ten year old students in sports activities. These suggestions were the main goal of the work.

The findings show that the children's most popular organized sports activity outside the school is dance (18,4%); the most popular activity in the school are comprehensive sports clubs with a 12,3% participation and in the free time 55,3% of nine to ten year old children do skating (roller-skating and ice-skating).

SPORTINTERESSEN DER NEUN UND ZEHNJÄHRIGEN KINDER AN AUSGEWÄHLTEN GRUNDSCHULEN

Resümee

Die Diplomarbeit befasst sich mit dem Vergleich der Sportinteressen, der neun und zehnjährigen Schüler, an ausgewählten Grundschulen im Region Jablonec nad Nisou. Mit einer Umfrage, stellt sie die Einfügung der Schüler in der Sportaktivität im Rahmen verschiedener Sport Organisationen fest, weiter die Einfügung in der organisierten Sportaktivität im Rahmen der Schule, Schulsportgruppen, und Einfügung in nicht organisierten (spontanen) Bewegungsaktivitäten. Auf der Basis dieser ermittelten Ergebnissen von vorigen Jahren, wurden Konzepte entworfen, für mögliche Verbesserungen der Einfügung neun und zehnjährigen Schüler in Sportaktivitäten, was als Hauptziel dieser Arbeit festgelegt wurde.

Der beliebteste Sport ist tanzen für 18,4 % der Schüler, 12,3 % generell Sport und 55,3 % von den neun und zehnjährigen Kinder machen Skate in ihrer Freizeit

Obsah

1	CÍL A DÍLČÍ ÚKOLY PRÁCE	10
2	TEORETICKÁ ČÁST	11
2.1	Charakteristika mladšího školního věku	11
2.1.1	Tělesný růst v období mladšího školního věku	11
2.1.1.1	Vývoj smyslového vnímání, řeči, paměti a učení u dětí v období mladšího školního věku	13
2.1.1.2	Kognitivní vývoj v mladším školním věku.....	14
2.1.1.3	Sociální a emoční vývoj v mladším školním věku	15
2.2	Vymezení základních pojmů	16
2.3.	Motivace dětí a mládeže ke sportu	20
2.3.1	Vliv tělesné výchovy	22
2.3.2	Vliv rodiny.....	24
2.4	Organizace rozvíjející sportovní aktivity	26
2.4.1	Školy.....	26
2.4.2	Český svaz tělesné výchovy	27
2.4.3	Česká obec sokolská	27
2.4.4	Klub českých turistů	28
2.4.5	Česká asociace Sportu pro všechny.....	28
2.5	Prostory pro sportovní aktivity dětí a oblasti Jablonce n. N.	29
3	METODOLOGICKÁ ČÁST	31
3.1	Použité metody.....	31
3.1.1	Anketa.....	31
3.1.2	Rozhovor (interview).....	31
3.2	Charakteristika zkoumaného souboru	32
4	VÝZKUMNÁ ČÁST.....	34
4.1	Vybrané základní školy v regionu Jablonec nad Nisou	34
4.1.1	ZŠ Arbesova 30.....	34
4.1.2	ZŠ Malá Skála	35
4.1.3	ZŠ Rychnov u Jablonce nad Nisou	36
4.1.4	Svobodná ZŠ	37
4.2	Výsledky výzkumu.....	37
4.2.1	Základní škola Arbesova v Jablonci nad Nisou	39
4.2.2	Základní škola a mateřská škola Malá Skála	41
4.2.3	Základní škola a mateřská škola, Rychnov u Jablonce nad Nisou, příspěvková organizace.....	43
4.2.4	Svobodná základní škola v Jablonci nad Nisou	45
4.3	Porovnání vybraných škol v regionu Jablonec nad Nisou	47
5	DISKUSE	51
6	NÁVRHY SPORTOVNÍCH KROUŽKŮ PRO VYBRANÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY V REGIONU JABLONEC NAD NISOU	53
6.1	Základní škola Arbesova v Jablonci nad Nisou	53
6.2	Základní škola a mateřská škola Malá Skála.....	55
6.3	Základní škola a mateřská škola, Rychnov u Jablonce nad Nisou, příspěvková organizace.....	56
6.4	Svobodná základní škola v Jablonci nad Nisou	57

7 ZÁVĚR.....	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62

Úvod

Motto: „ *Co se v mládí naučíš, k stáru jako když najdeš.* “ *Staré české přísloví*

Uvedené motto vystihuje důvod k vytvoření této práce. Pokud se v mládí naučíme a seznámíme s mnoha věcmi, a v průběhu života se k nim mnohokrát vrátíme, velice oceníme, že jsem se s tím, či oním již setkali. Tedy, pokud příznivě ovlivníme naše děti a naši mládež ke sportu, v průběhu života se budou sportu nadále věnovat.

Tato práce také vznikla na základně četných výzkumů mládeže a dětí zaměřených na jejich způsob trávení volného času. Tato problematika je v dnešní době často rozebírána ze všech stran dnešní společnosti. Jak mezi pedagogy, rodiči tak samotnými dětmi i různými institucemi. Na tuto problematiku je mnoho názorů. Někteří tvrdí, že se dnešní mládež více věnuje počítačům, počítačovým hrám nebo jiným podobným způsobům trávení volného času více než sportovnímu vyžití. Jiní říkají, že se za posledních několik let situace téměř nezměnila. Že je stále stejný zájem jak o sportovní, tak i nesportovní činnosti. Tito se často odvolávají na to, že problém vzniká z většího výběru a z pestré nabídky kroužků, jak sportovních tak i nesportovních.

Trávení volného času dětí se sportem jim přináší radost z pohybu a výkonu, základ pro dobré zdraví a v neposlední řadě budování vnitřní lidské krásy. Důvod použití výše uvedeného motta byl ten, že pokud budeme děti od malička vést k sportovním aktivitám, naučíme je užívat si sportu a prožívat jej. V dospělosti se budou k sportovním aktivitám velice rádi vracet a učit tomu i své děti. Budou se tak vyhýbat dnes tak častým onemocněním jako je například obezita, vysoká hladina cholesterolu v krvi, kardiovaskulární choroby, artróza kloubů, cukrovka a další onemocnění.

Přiměřené množství pohybu je nezbytný pro zdravý rozvoj dětí. Proto by učitelé a rodiče měli dbát, na dostatek a přiměřenost pohybu během dne. Podle odborníků je optimální množství pohybových aktivit u školních dětí 7 – 8 hodin týdně.

Výše uvedené se stalo podmětem k prozkoumání dnešní mládeže a dětí v jejich způsobu trávení volného času. Zda mají zájem trávit svůj volný čas sportem a popřípadě jakou formou. Zda využívají nabídku sportovních kroužků kolem sebe, jak z nabídky měst a obcí tak nabídky samotných škol nebo se věnují alespoň neorganizované, spontánní formě sportovního vyžití nebo zda se opravdu více věnují nesportovním aktivitám. Dle výsledků, ze kterých se ukáže, zda je pravda na jedné či druhé straně, sestavím několik návrhů pro případné zlepšení zapojení dětí do organizovaných sportovních činností. Tato zjištění a návrhy by měli posloužit především k objasnění dnešní situace a možnostem k případnému zlepšení stávající situace, a to i rodičům a ředitelům vybraných škol, kde se průzkum uskutečnil.

1 CÍL A DÍLČÍ ÚKOLY PRÁCE

Navrhnout vybraným základním školám možnosti zavedení sportovních kroužků podle aktuálního zájmu žáků.

Dílčí úkoly:

- Zjistit zájem o jednotlivá sportovní odvětví devíti a desetiletých žáků ve vybraných základních školách v regionu Jablonec nad Nisou.
- Zjistit stav zapojení do jednotlivých sportovních odvětví v rámci:
  - organizované sportovní aktivity mimo školu,
  - organizované sportovní aktivity v rámci školy,
  - neorganizované sportovní aktivity.
- Porovnat zjištěné výsledky jednotlivých škol.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Charakteristika mladšího školního věku

Vstup do školy je velkým mezníkem v životě dítěte. Vedle her nastává pro dítě nová povinnost – učení. Mění se jeho sociální role z role předškoláka do role žáka a spolužáka. Ve školním období se vedle psaní, čtení a počítání rozvíjejí i další poznávací procesy a celá osobnost dítěte.

Školní věk lze členit do tří fází:

1. **raný školní věk:** trvá první dva roky školní docházky tj. přibližně (od 6-7 let do 8-9 let),
2. **střední školní věk:** trvá přibližně tři roky (od 8-9 let do 11-12 let). Ze školního hlediska se jedná o 3. – 5. ročník 1. stupně základní školy a jde o období přípravy dospívání,
3. **starší školní věk:** zahrnuje období prepuberty a vlastní puberty (od 11-12 let do 15 let). Ze školního hlediska se jedná o přechod školáka na 2. stupeň základní školy a trvá až do ukončení povinné školní docházky.

Mladší školní věk je souhrnný název pro raný a střední školní věk, tedy pro dobu od první do páté třídy základní školy (6-11 let). (Švindlová, 2006)

2.1.1 Tělesný růst v období mladšího školního věku

„Tělesný růst je v tomto období většinou rovnoměrně plynulý, zatímco před jeho začátkem a na jeho konci lze většinou pozorovat větší nebo menší růstové zrychlení. Významně se zdokonaluje *jemná i hrubá motorika*. Pohyby jsou rychlejší a dokonalejší, díky rostoucí svalové síle. Nápadná je i zlepšená koordinace všech pohybů celého těla. S tím souvisí rostoucí zájem o pohybové hry a o sportovní výkony, které vyžadují obratnost, vytrvalost a sílu. Závisí na tom však i zlepšený výkon při psaní a kreslení.“ (Langmeier; Krejčířová, 1998)

„Normální tělesný vývoj bývá posuzován především podle toho, jak dítě roste a přibývá na váze. Každoročním vážením a měřením zjišťujeme, zda výška a hmotnost odpovídají jeho věku a zda je roční přírůstek přiměřený. V šesti letech měří chlapci a děvčata průměrně 117 cm a váží asi 21,5 kg. V dalších dvou letech vyrůstají za rok o 6 cm a na váze přibývají přibližně o 3 kg. Mezi osmým a

desátým rokem vyrostou každý rok přibližně o 5 cm a přibudou asi o 3 kg, chlapci v průměru o něco více než děvčata. V deseti letech měří chlapci průměrně 140 cm a váží asi 33,5 kg, děvčata 139,5 cm a 33 kg. Rozdíly v jejich výšce a hmotnosti nejsou tedy prakticky žádné, začínají se projevovat až později v souvislosti se sexuálním dozráváním.“ (Matějček; Pokorná, 1998)

V individuálním rozvoji je pozorováno, že růst výšky a přibývání na váze nejsou úplně souběžné: do čtyř let převládá vzestup hmotnosti, naopak od pěti do sedmi let vzestup výškových přírůstků, o tomto období se mluví jako o tzv. období vytáhlosti. Od osmi do deseti let nastává období mírného fyziologického „tloustnutí“ z důvodu blížící se doby puberty, kdy většinou probíhá rychlý růst. Také během kalendářního roku se střídají období rychlejšího a pomalejšího růstu. Na jaře a v létě převládá růst do výšky a v období zimy stoupá spíše hmotnost.

Na zřetel se musí brát i fakt, že růst dítěte je do značné míry podmíněn geneticky. Velkou úlohu mají i zevní faktory a to především výživa. Strava dítěte školního věku by měla být pestrá, bohatá na pravidelnou dodávku bílkovin a vitamínů. Dále pak celková sociální a hygienická úroveň prostředí i podněty, kterými okolí na dítě působí. Je také známo, že dnešní školní děti jsou v průměru větší a silnější než děti před třiceti lety.

Pohybová schopnost

Pohybové schopnosti nás doprovázejí v průběhu celého každodenního života. Začínají již od narození, kdy se novorozenec učí různým a pro něj novým pohybovým dovednostem, které se v průběhu života stále rozvíjejí. Na jejich základě se pak dopracováváme k složitějším pohybům a uplatňujeme je například při provozování sportovních aktivit.

Koordinační schopnost

Koordinační schopnost je obratnost. Uplyne dlouhá doba, než si ji zcela vybudujeme, ale její dosažená úroveň je v podstatě stabilní.

Kondiční schopnost

Do kondičních schopností zahrnujeme sílu, rychlost, vytrvalost a flexibilitu. Tyto schopnosti můžeme rychle zlepšit, *vybudovat*, ale jejich úroveň rychle klesá, pokud nejsou stabilně udržovány.

2.1.1 Vývoj smyslového vnímání, řeči, paměti a učení u dětí v období mladšího školního věku

„V tomto věku se soustavně vyvíjí i smyslové vnímání. Nejedná se o pouhý součet elementárních počitků, které vznikají působením jednoduchých podnětů na smysly. Jde o složitý psychický akt, na němž jsou zúčastněny již všechny složky osobnosti člověka. Jedná se o jeho postoje, očekávání, soustředěnost a vytrvalost, dřívější zkušenosti, zájem i již rozvinuté schopnosti.“ (Langmeier; Krejčířová, 1998) Ve všech oblastech vnímání, zejména zrakového a sluchového se v tomto období sledují výrazné pokroky. Dítě se stává pozornějším, vytrvalejším, všechno důkladně pozoruje a zkoumá. Jeho vnímání se stává méně závislé na okamžitých přáních a potřebách než mladší dítě. Stává se tak dobrým a často kritickým pozorovatelem. Věci kolem sebe prozkoumává po částech, a proto se vnímání stává více cílevědomé.

Řeč

„Také řeč, která lidskou činnost řídí a která dovoluje další kvalitativně nový rozvoj v celé oblasti chování a prožívání, se výrazně vyvíjí.“ (Langmeier; Krejčířová, 1998)

Řeč je základním předpokladem pro úspěšné školní učení a napomáhá dítěti k snazšímu pamatování. Ve školním věku výrazně roste slovní zásoba, roste také délka a složitost vět. Dítě je postupně schopno vytvářet stále složitější souvětí a užívat v nich gramatická pravidla, přičemž tato úroveň s rostoucím věkem stoupá.

Počet slov, která dítě v této době aktivně užívá nebo jim pasivně rozumí, je již na začátku školní docházky značný a stále souvisle stoupá. Průměrný počet

slov při vstupu do školy je asi 20 000, v šesté třídě již 50 000 slov, ale rozdíly mezi dětmi jsou obrovské, a proto se musí počítat, že jde vždy jen o hrubý odhad.

Paměť

Rychlý vývoj řeči výrazně podporuje rozvoj paměti, která se může opírat o slovní výpovědi dítěte. Krátkodobá i dlouhodobá paměť je v tomto věku stabilnější. Dítě dovede reprodukovat naučenou látku a vzestup v této oblasti je od začátku mladšího školního věku podstatný. Zlepšování paměti ve školním věku je podmíněno větší bohatostí již získaných vědomostí a současně tím, že školní dítě začíná využívat různých paměťových strategií.

Učení

Ještě v předškolním věku je učení značně nahodilé, závislé na právě vnímaných jevech a omezený na slovní zásobu. Ve školním věku získává proces učení vyšší kvalitu tím, že se opírá o řeč a je již plánovité. S plánovitostí a zaměřeností učení roste i osvojování postupů učení, tj. „učí se, jak se učit“. V současné době jsou děti zahlcovány přemírou informací, je tedy na nich, aby si našly svůj systém, co vybírat a jak se učit. (Langmaier, Krejčířová, 1998)

2.1.2 Kognitivní vývoj v mladším školním věku

V období mladšího školního věku začíná dítě uvažovat jinak než dříve. Nyní vychází ze zkušeností a dává přednost způsobu poznávání, kde se může samo přesvědčit o pravdivosti získávaných informací. Jeho uvažování napomáhají názorné pomůcky a možnost ověřit si výklad učitele prakticky, na konkrétním příkladu. Změny v uvažování dítěte v mladším školním věku lze shrnout do několika bodů:

- decentrace – jedná se o klasifikaci a třídění, nadřazenost a podřazenost, zařazení objektů dle různých kritérií, jde tedy o schopnost posuzovat skutečnost z více hledisek

- konzervace – schopnost pochopit trvalost podstaty určitého objektu, přestože se jeho vnější vzhled mění
- reverzibilita – vratnost různých proměn (pokud něco ubereme a pak totéž vrátíme, bude to opět stejné)

Fantazie a snění jsou na ústupu a díky tomu se dítě začíná orientovat na realitu. Proto bývá tato etapa nazývána realistickým obdobím. Zpočátku se jedná o realismus naivní, kdy je dítě závislé na tom, co řekne rodič nebo učitel. Již od devátého roku dítěte můžeme mluvit o realismu kritickém, kde se objevuje kritičtější postoj k autoritám. (Langmaier, Krejčířová, 1998)

2.1.3 Sociální a emoční vývoj v mladším školním věku

„Vstup do školy je významným mezníkem, v životě dítěte. Mění se jeho sociální role, z role předškoláka v roli školáka a spolužáka.“ (Švingalová, 2006)

Role žáka a spolužáka jsou pro dítě novou dimenzí. Tyto role nejsou výběrové, ale automaticky získané po dosažení určitého věku a vývojové úrovně, tedy s nástupem do školy. Potřeba kontaktu s vrstevníky je jednou z nejdůležitějších potřeb školního věku dítěte. Pro rozvoj přijatelného sebehodnocení je pro dítě důležitý nejenom úspěch ve škole, ale i úspěch mezi spolužáky. Ve třídě může dítě získat různou roli. Dětská skupina si vytváří vlastní normy chování, které je třeba respektovat, aby byl jedinec akceptován. Důležitou normou je prvek spravedlnosti.

„V mladším školním věku ubývá kontaktu mezi chlapci a děvčaty, dochází k identifikaci se spolužáky stejného pohlaví.“ (Švingalová, 2006) Socializační vývoj dítěte probíhá tedy postupně v průběhu celého dětství. Dítě je ovlivňováno různými sociálními skupinami, k nimž náleží. Je tady výrazně ovlivněno prostředím, ve kterém žije. Nápodoba je instinktivním principem sociálního učení, dítě napodobuje lidi, které obdivuje, rodiče, učitele, dominantního spolužáka, staršího kamaráda nebo prarodiče. Proto je velmi důležité, aby dítě mělo kolem sebe vhodné vzory.

Emoční vývoj prochází velkou změnou. Dítě je schopno seberegulace, dokáže potlačit nebo naopak zřetelně vyjádřit své pocity. Dokáže brát ohled na očekávání, požadavky a postoje sociálního okolí. Hodnotové orientace jsou však zatím labilní a jsou závislé na situaci, na potřebách dítěte a na postojích dospělých autorit.

2.2 Vymezení základních pojmů

Pohybová aktivita

„Je pohybová činnost člověka, prováděná rekreačně a prožitkově.“ (Sekot; 2006) Zpravidla nesměřují k závodní činnosti, ale k naplnění východisek zdravotně orientované zdatnosti a zdravého životního stylu.

Sport

Sport je stále frekventovanějším pojmem v našem každodenním životě i v odborné literatuře. Neoznačuje pouze pohybovou aktivitu a herní situaci, je i významným sociálním jevem. Sport patří k nejdiskutovanějším jevům naší společnosti tohoto tisíciletí. Jeho význam je dnes umocňován svým nesporným dopadem v rovině sociální, ekonomické i kulturní.

Je ztělesněním obdivovaných hodnot radosti z pohybu, výkonu, zdraví a krásy. Pojem sport lze definovat jako: „institucionalizovanou *pohybovou aktivitu* motivovanou zvýšením celkové kondice, osobním prožitkem či cíleným výsledkem nebo výkonem.“ (Sekot; 2008)

Tento anglický pojem *sport* popisuje různé druhy sportu, sportovní odvětví či konkrétní sportovní organizace, tedy zahrnuje i specifické sportovní kluby, týmy, atlety a dále i oblast světa vyznavačů sportovní podívané.

Na pojem sport se lze podívat i z trochu jiného úhlu. Jak bylo již řečeno, sport je fyzická činnost ve smyslu cílené pohybové aktivity. V tomto ohledu nemusí být například šachy z laického pohledu sportem. Šachy jsou spíše než cílenou pohybovou aktivitou systematickým poznávacím procesem. A dále. Je sportem kulečnick, šipky, tanec nebo automobilismus? Odpovědi se běžným pohledem značně liší. Konečným atributem je zpravidla Mezinárodní olympijský

výbor, který má ve své kompetenci rozhodovat, které soutěžní aktivity mohou být v souladu s jejich povahou a globálním rozšířením zařazovány jako letní nebo zimní olympijské disciplíny.

„Kategorie sport je mnohdy oprávněně vymezována i v kontextu vztažných, často nadřazených pojmů a významů, mezi které náleží *tělesná kultura, tělesná výchova* či *sportovní aktivity*.“ (Sekot; 2006).

Tělesná kultura

Sportu nadřazený pojem tělesná kultura se vztahuje k souboru činností, zacílených na udržování, předvádění a pěstování těla v rámci sportu, tělesné rekreace a cvičení. Je vyjádřením sociokulturního systému, který jako výsledek činnosti, tvorby hodnot, vztahů a norem zabezpečuje specifickými tělocvičnými prostředky uspokojování zvláštních biologických i sociálních potřeb člověka v oblasti fyzického, a z něj vyplývajícího psychického a sociálního rozvoje, s cílem jeho socializace a kultivace. (Sekot, 2006)

Tělesná výchova

„Ještě v polovině dvacátého století byl pojem tělesná kultura často vztahován k ilustraci životního stylu „naturalistů“, tedy dnešních vyznavačů nudismu, a dále těch, kteří se systematicky věnují pěstování a udržování sportovně vyhlížející postavy. Dnes je tato kategorie zejména pedagogy z čistě praktického hlediska pojmově vztahována k vlastní aplikaci na půdě tělesné výchovy. Tedy pěstování herních dovedností, týmových her a kondičních cvičení.“ (Sekot; 2006)

Tělesná výchova se zaměřuje na rozvoj a kultivaci přirozených pohybů. Pohyby zajišťující lokomoci, pohyby překonávání překážek a manipulace s předměty. Dále jsou obsahem gymnastická cvičení, kde se rozvíjí koordinace pohybů a prostorová orientace, sportovní a pohybové hra, které rozvíjí složitější pohybové formy. A nelze zapomenout na plavání, které zlepšuje a udržuje zdraví.

Sportovní aktivita

„Je chápána jako pohybová činnost cílicí soutěžit a závodit.“ (Sekot; 2006)

Využívá se již naučených a získaných dovedností nebo jejich dalšího rozvoje. Vyznačuje se především fyzickým úsilím o co nejvyšší tělesný výkon či vítězství nad soupeřem. Napomáhá k rozvíjení morální a volní vlastnosti. Její součástí je soustavná sportovní příprava.

Neorganizovaná (spontánní) sportovní aktivita

Jedná se o spontánně prováděnou pohybovou aktivitu, při které není zapojeno žádné pedagogické ani jiné vedení. Většinou jde o emotivně podmíněnou pohybovou aktivitu.

Organizovaná sportovní aktivita

Jde o pohybovou aktivitu, která je prováděna pod vedením učitele, cvičitele nebo trenéra. Dítě pravidelně dochází do různých sportovních organizací, sportovních kroužků, klubů nebo oddílů.

Organizovanou sportovní aktivitu dále v této práci rozdělena na organizovanou sportovní aktivitu mimo školu a na organizovanou sportovní aktivitu v rámci školy.

Organizovaná sportovní aktivita mimo školu

Jedná se různé sportovní organizace, sportovní kroužky, oddíly a kluby do kterých žáci základních škol dochází po vyučování.

Organizovaná sportovní aktivita v rámci školy

Tato forma sportovní aktivity je organizována na půdě základních škol pod vedením učitelů nebo trenérů dané školy.

Žádná organizovaná sportovní aktivita

Jedná se o skupinu žáků, kteří se nevěnují žádné organizované sportovní aktivitě. Ve svém volném čase se věnují pouze neorganizované spontánní aktivitě.

Volný čas

„Pojem volný čas byl poprvé definován od první světové války, kdy byla zavedena osmihodinová pracovní doba.“ (Važanský; Smékal, 1995)

Během staletí se životní podmínky vyvíjely a totéž platí pro volný čas. V 19. století se velmi rozšířila četba. Ta však nebyla způsobem vyplnění volného času, ale způsobem jak získat nové vědomosti. Lidé často navštěvovali divadlo. V 19. století vznikly první hudební spolky, na jejich vzniku se značně podíleli řemeslníci a dělníci. Cestování bylo usnadněno díky rozvoji dopravních prostředků, zejména železnice. Teprve v 20. století došlo ke změnám ve volném čase. V tuto dobu byly vytvořeny podmínky ke vzniku civilizace volného času. V případě všech pracujících se tudíž od této chvíle práce a volný čas začaly navzájem prolínat.

Pod pojmem volný čas se dnes běžně zahrnují odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání. U dětí jde o čas mimo školní vyučování a činnosti s ním související. Ve volném čase se tedy věnujeme činnostem, které máme rádi, baví nás, uspokojují nás, přinášejí nám radost a uvolnění. „Lze ho tedy chápat jako opak nutné práce a povinností, dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi.“ (Pávková; Hájek; Hofbauer, 2008)

Do volného času nepatří povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení i další uložené vzdělávání. Součástí volného času nejsou ani činnosti spojené s biologickou existencí člověka, jako je například jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče.

Mezi těmito dvěma oblastmi nevede přesná hranice. To co někdo považuje, jako povinnost může být pro jiného koníčkem a pocitem uspokojení. Lidé si z těchto „povinností“ často dělají svého koníčka, což je zřejmé například ve vztahu k přípravě a konzumaci jídla.

Míra ovlivnění volného času závisí na mnoha attributech. Jedním z nich je věk dítěte, jeho mentální i sociální vyspělost. Dále pak i charakter rodinné výchovy. Dítě často napodobuje životní styl rodičů a přebírá způsob trávení volného času. Děti sportujících rodičů často inklinují ke sportovním aktivitám během svého volného času. Na druhou stranu sportovně neaktivní rodiče učí své

děti jiným koníčkům než je sport. Je zcela zřejmé, že tento fakt není podmínkou. Prostředí, ve kterém děti tráví volný čas, je různorodé. Vliv rodičů, sourozenců i dalších příslušníků je však obrovský. Jsou ovšem i jiné vlivy, které mohou jedince silně ovlivnit. Jedná se například o školu, vrstevníky, různé společenské organizace a instituce, kamarády nebo sdělovací prostředky.

Další pojmy spojované se sportovní aktivitou

Prožitek

Prožitek vzniká z určitého napětí mezi začátkem dané aktivity a jejím provedením. Jde o takzvané provedení úkolu. Po provedení se přetváří ve zkušenost, kterou může dítě využít v dalších. Prožitek se stává silnějším tehdy, kdy jde o vlastní vložené úsilí dítěte do jeho získání.

Dobrodružství

Dobrodružství lze charakterizovat jako nejistou situaci něčeho, kdy nevíme, jak skončí. Do dobrodružství vstupuje dítě s velkou motivací, kdy netuší, jak danou situaci zvládne.

Strach

Jedná se o emocionální stav, který je rozdělen na různé úrovně. Je doprovázen stresem, který mobilizuje různé funkce organismu. Stres může na lidskou bytost působit jak motivujícím směrem, tak i nemotivačně. Nedostatek strachu se podílí na ztrátě pudu sebezáchovy, a může dojít k hazardu.

2.3. Motivace dětí a mládeže ke sportu

Pro začátek je vhodné připomenout, že lidé se od sebe značně liší například již tím, co dělají a jaké úkoly řeší, a navíc i způsoby provádění konkrétních činností. „Individuální způsoby přípravy a uskutečňování lidské činnosti jsou výrazem volných procesů. Biologické, psychologické a sociální faktory pak dotvářejí celkovou motivační strukturu, a to i v případě pohybových aktivit sportovní povahy.“ (Sekot, 2006)

Z uvedeného vzniká široké spektrum motivů, které se mohou odvíjet od:

- Potřeby pohybu
- Zdravotní prevence
- Individuální seberealizace

Je zřejmé, že tyto vlivy uvedených motivů jsou závislé na věku, pohlaví a sociálním pozadí jedince. Motiv potřeby pohybu je typický hlavně pro mládež. Ta má přirozenou celodenní potřebu pohybu a potřebu zlepšovat vlastní tělesnou výkonnost.

Dále pak zdravotní prevence, která je typická především pro dospělou populaci, kdy dospělí jedinci směřují k trvalejším změnám ve svém životním stylu. Ta by však měla být preferována nejen u dospělých, ale i ve všech věkových kategoriích celé lidské populace.

Individuální seberealizace je charakteristická především pro vrcholové sportovce. Ti mají na pohybovou aktivitu zcela odlišný pohled, než lidé, kteří se pohybovým aktivitám věnují spíše rekreačně. Hlavně za účelem odpočinku, potřeby pohybu a již zmíněné zdravotní prevence.

Dále se zaměříme na mládež základních škol. V českém prostředí probíhalo v devadesátých letech šetření právě na základních školách. Bylo prováděno dotazníkovou formou a hlavním tématem bylo alespoň rámcově zmapovat důvod, proč děti rády sportují. První místo obsadila *radost ze soutěžení*. Ta bohužel s přibývajícím věkem klesá. Další příčku obsadila *výkonnostní ambice*, která je silným motivem především pro chlapce. Tento instinkt, je mnohdy chlapcům vrozený. Pro dívky se hnacím motorem do sportu stává především účelovost *formování pěkné postavy*. Hledisko vnitřního prožívání posouvá do popředí *radost z pohybu*, tu však s věkem postupně překonává upevňování hodnoty již výše zmiňovaného *zdraví*. (Važanský, Smékal, 1995)

„Zřejmé je, že k zlepšení zdravotního stavu mládeže a splnění dalších závažných cílů v oblasti tělesné kultury nemůže ve společnosti zajistit jen školní tělesná výchova. Naprostá většina mládeže provozuje svou pohybovou aktivitu mimo školní prostředí. Naše situace se příliš neliší například od situace v USA, kde McGinnis již před mnoha lety kladl otázku: „Jak chceme podmínit utváření

celoživotního vztahu k pohybové aktivitě v rámci tělesné výchovy, když více jak 80% pohybové aktivity provozuje mládež mimo školu?“ Jedině spojitost školní tělesné výchovy se školním pohybovým režimem, pohybovou aktivitou mládeže ve volném čase a celoročním pohybovým režimem může při účinném pozitivním vlivu rodiny, „party“, sportovních klubů, regionu i celospolečenského vlivu, zajistit zlepšení situace.“ (Frömel, s.8). Limitujícím faktorem by se neměly stát materiální a jiné podmínky, včetně životního a sociálního prostředí. Dalším důležitým faktem je, že zaměření pouze na zdravotní aspekty by nemělo snižovat význam právě zmiňovaných sociálních hledisek. Ty jsou v současné době neméně důležité a co hlavně, jsou spolu pevně spjaty.

V následujících odstavcích si uvedeme jedny z hlavních motivů dětí a mládeže ke sportovním aktivitám. Jedná se například o tělesnou výchovu ve školách, rodinné zázemí a rodinnou motivaci. Dále pak záleží na společnosti, ve které se dítě nachází, a lidech, kterými je dítě obkloповáno a motivováno.

2.3.1 Vliv tělesné výchovy

Zde si můžeme položit otázku, jak ovlivní tělesná výchova kvalitu života a zda vychovává a vede žáky k takovému životnímu stylu, který vytváří odpovídající bázi kvalitního života. Při řešení vycházejme z následujícího:

škola	« - »	rodina	« - »	volný čas
--------------	-------	---------------	-------	------------------

Z výše uvedeného vyplývá, že souvislost školy a volného času je podstatná. Škola má velké možnosti ukázat žákům, jak mohou trávit svůj volný čas. Škola, v našem případě tělesná výchova má široké možnosti přivést žáky na myšlenku toho, že sportovní aktivita kladně ovlivňuje jejich životy. Právě ona by měla přispívat k motivům celoživotní pohybové sportovní aktivity. Tělesná výchova a pěstování jakéhokoli sportu, by mělo naučit svědomitosti a schopnosti zdolávat překážky, dále pak vede k vědomí zodpovědnosti, pěstování spolehlivosti, vytrvalosti, sebekritičnosti, zásadovosti a sebeovládání. Souvislost

mezi školou, rodinou a volným časem je také velmi podstatná a úzce se mezi sebou pojí.

Lze říci, že kvalita života mládeže je ovlivněna téměř vším, s čím se v životě setkávají. Frömel považuje za další činitele, kteří ovlivňují kvalitu života mládeže z pozice tělesné kultury následující:

- spolužáci
- učitelé tělesné výchovy
- systém výchovy a vzdělání
- systém tělesné kultury
- sociální podmínky
- obec rodina
- životní úroveň a životní styl
- podmínky pro volný čas
- sportovní klub na škole
- sportovní organizace
- sdělovací prostředky
- životní prostředí
- zdraví

Postupem času dochází k posunu v emotivních a sociálních aspektech školní tělesné výchovy. Učitelé jsou schopni v didaktickém procesu zajistit dobrou emotivní atmosféru, kooperaci, radostnost, prožitkovou i změněnou roli žáka v interakci učitel – žák nebo žák – žák. V soustavě specifických didaktických zásad prosazujeme vedle zásady „*spojitost školní tělesné výchovy a pohybové aktivity ve volném čase*“ také didaktickou zásadu „*kontinuity pohybové aktivity a kvality života*“ (Frömel, 1999).

Vztah školní tělesná výchova – pohybová aktivita – zdraví – kvalita života je v podmínkách školní tělesné výchovy ve fázi přípravné. Tím je myšleno, že by tělesná výchova měla připravit žáky do jejich budoucího života a na budoucí profesi.

2.3.2 Vliv rodiny

Dalším a velmi podstatným motivem pro motivaci ke sportu je rodina. Lze říci, že rodina je první neformální sociální skupinou, která utváří vztah dětí a mládeže ke sportovní a pohybové rekreační aktivitě. Vytváří hmotné podmínky a sociální ochranu, rozvíjí mezilidské vztahy, začíná s výchovou a vzděláním a klade základy hodnotové orientace spolu s tělesnou výchovou. Realizace volného času uvnitř rodiny je podmíněna zejména způsobem jejího života, postoji a výchovnou praxí rodičů. Dítě napodobuje své okolí, tedy své rodiče, a svůj volný čas tráví dle vzorce, který určuje rodič. Sekot uvádí, že dítě předškolního věku má největší zájem o aktivity strávené po boku rodičů nebo alespoň pod jejich dohledem. Chlapce ovlivňují hlavně otcové, ti často vyznávají běh, tenis, plavání nebo cyklistiku. S přibývajícím věkem chlapců klesá vliv rodiny, naopak roste vliv skupiny vrstevníků a životních vzorů. U dívek je tomu trochu jinak. Dívky v mladším věku ovlivňuje především matka. Podle jejich vzoru navštěvují taneční školy, gymnastiku, turistické kroužky, aerobik nebo zdravotně tělesnou kulturu. (Sekot, 2006) S postupujícím věkem se samostatně rozhodují o své pohybové nebo sportovní aktivitě. „Varováním pro nás je, že soubor nesportujících dětí vykazuje výskyt nesportujících otců a matek.“ (Medeková, 1997)

Sportování v rodinném kruhu je ovlivněno několika faktory. Rodiče se svým dětem nejčastěji věnují o víkendu nebo o společné rodinné dovolené. V průběhu týdne není díky pracovnímu nasazení mnohdy dostatek času pro společně strávené chvíle se sportovní aktivitou. A k tomu se přidává další fakt a to ten, že po třináctém roce dítěte klesá jeho zájem o pohybové aktivity s účastí rodičů. Dalším ovlivňujícím faktorem, který nelze opomenout, je roční období. V zimním období se rodiče mnohdy odvolávají na špatnou finanční situaci rodiny, a proto nepořídí dítěti potřebné sportovní vybavení (například lyže). Dítě tak ztrácí možnost vyzkoušet si další, novou sportovní aktivitu, a proto často klesá i zájem o ni. Tuto možnost nelze brát jako pravidlo. Může nastat mnoho dalších variant například, kdy dítě ztrácí zájem o sportovní aktivitu nejen z důvodu nevybavenosti, ale jen z čistého nezájmu. Mnohdy nastává i taková situace, kdy rodiče finanční prostředky mají, ale přesto své děti nezasvětili do mnoha odvětví sportu. Pokud se na tuto problematiku podíváme z pozitivnějšího hlediska,

nalezneme i takové rodiče, kteří nemají velké finanční prostředky, ale přesto mají kladný vztah ke spoustě sportovních aktivit a snaží se své děti naučit mnoha druhům sportu. A ti si zaslouží opravdu velký dík. Letní měsíce jsou z finančního hlediska o něco jednodušší. Děti mohou jezdit na kole, chodit plavat na koupaliště, rybníky nebo jen tak pobíhat po lese nebo sídlišti. Samozřejmě je mnoho aktivit, které malou či velkou finanční podporu potřebují. Ale je i široká škála těch, které žádnou finanční podporu nevyžadují.

Sportovní vyžití dětí je důležité z mnoha důvodů. Nejen kvůli motivaci ze strany rodičů, nebo „módě“, ale hlavně kvůli jim samým. Děti se tak vyhnou mnohým problémům, jako například vadnému držení těla, nízkému sebevědomí vyplývajícimu z obezity nebo obtížnému navazování kontaktů s vrstevníky.

Pro rodiče se mnohdy stává problémem zvolení správného způsobu motivace. Především je důležité, aby šli rodiče svým potomkům příkladem. Pokud dítě vidí, že rodiče sport baví, občas ho vezmou na kolo nebo společně zajdou do bazénu, zavedou do života dítěte určitý režim. Vhodné je i pokusit se dítěti udělat sportovní program. Naplánovat co, kdy, kde. Když bude mít dítě program, na televizi, počítač a jiné si ani nevzpomene. Důležité je však mít na paměti fakt, že zbytečné přetěžování a nároky by se neměly přehánět.

Pokud se rodič rozhodne zapsat své dítě do některého ze sportovních kroužků, je vhodné nechat je vyzkoušet několik sportů a teprve potom se společně rozhodnout, který je ten pravý. Dítě nebude nikdy šťastné ve sportu, který byl snem některého z rodičů. V tomto ohledu potřebuje dítě určitou volnost. Pokud se již pro nějaký sport rozhodne, motivace rodičů je zcela žádoucí. Jen je opět nutné podotknout, že motivace k vyššímu výkonu musí být „zdravá“. Není vhodné klást dítěti mety a vyvíjet na něj jakýkoliv tlak. Mohlo by dojít k nežádoucímu účinku, kdy se dítě nebude cítit jistě a požadované výsledky se pro něj stanou až noční můrou. Důležité je tedy přiměřené povzbuzování dítěte za jakékoliv situace a za jakýchkoliv výkonů. Nemusí se přece stát šampionem. Úsměv mnohdy dokáže víc než cokoliv jiného.

Základem je tedy dostatek času věnovaný rodiči dětem, jejich aktivní zájem o to, aby děti mohly svůj volný čas využívat bohatě a smysluplně, na základě svého svobodného rozhodnutí a podle svého vlastního zájmu. Většina dětí

se tím učí do budoucna a jsou díky tomu schopni tyto „vědomosti“ uplatnit při budování své vlastní rodiny.

Překážkou v kladném ovlivnění dětí jsou patologické jevy v rodině. Jde o strádání dětí, jejich týrání či zneužívání, alkoholismus nebo drogovou závislost rodičů. V takových situacích by se měl klást důraz na mimoškolní výchovná zařízení a sportovní organizace, které dokážou silně orientovat děti a mládež na tělovýchovné a sportovní aktivity, navzdory nepříznivým podmínkám v rodině.

2.4 Organizace rozvíjející sportovní aktivity

Organizace rozvíjející sportovní aktivitu dětí a mládeže by měly vytvářet vhodné podmínky pro jejich činnost a rozvoj. Aktivní nabídka a praktická realizace mimoškolních aktivit vytváří účinný systém prevence sociálně patologických jevů jako je například užívání drog nebo kriminalita mládeže. Mnoho dětí tráví svůj volný čas na veřejných prostranstvích, hřištích často bez dohledu jakékoliv dospělé osoby. Bývá to typické především pro děti a mládež z velkých měst. Tyto děti mívají často příliš volného času a společnost by měla mít zájem o to, aby volný čas vyplňovali smysluplně. (Sekot, 2006) Na prvním místě jistě záleží na rodičích, tedy rodině. Dle mnoha výzkumu, ale rodina výchovu dětí ve volném čase plně nezabezpečí. Rodiče mnohdy nemají dostatek času věnovat se svým dětem, neopatří dostatečné vybavení a nemají ani dostatečnou kvalifikaci pro odborné vedení. Proto existují různé instituce a organizace, jejichž náplní je působit na děti a mládež ve volném čase a naučit je, jak efektně volný čas využít. Tyto instituce mají jasný cíl a dlouhodobě dopředu plánované programy. Pro tuto činnost se využívají školy a jejich zařízení, sportoviště a další veřejná zařízení. V České republice je v dnešní době celá řada institucí. My se zaměříme především na ta, která se přímo zabývají sportovními aktivitami.

2.4.1 Školy

Na našich základních školách v současné době působí ve volném čase školní dužiny a školní kluby. Jsou určeny převážně dětem, které nesportují organizovaně v nějaké mimoškolní organizaci či oddíle. Školní sportovní kluby se

sdužují do **Asociace školních sportovních klubů (ASŠK)**. Vznikly jako zařízení výchovy a péče o děti zaměstnaných rodičů. ASŠK je svou činností spojena s mnohými sportovními svazy a organizuje sportovní soutěže pro děti. (www.caspv.cz)

Této nabídce využívají především žáci prvního stupně, protože starší žáci více tíhnou k volnočasovým aktivitám individuálního typu nebo k aktivitám mimo školu.

2.4.2 Český svaz tělesné výchovy

Český svaz tělesné výchovy (ČSTV) je dobrovolným sdružením sportovních, tělovýchovných a turistických svazů s celostátní působností, tělovýchovných jednot a sportovních klubů i jejich sdružení. ČSTV vznikl 11. března 1990 a jeho posláním je podporovat sport, tělesnou výchovu a turistiku, sportovní reprezentaci České republiky a přípravu na ni. (www.cstv.cz)

Krajská sdružení

V návaznosti na krajské uspořádání ČR zahájila činnost krajská sdružení ČSTV, která jsou organizační součástí ČSTV s právní subjektivitou a pečují o vytváření podmínek pro rozvoj sportu v příslušném kraji. (www.cstv.cz)

2.4.3 Česká obec sokolská

Česká obec sokolská (ČOS) je v České republice čtvrtým nejpočetnějším občanským sdružením, jehož téměř 190 000 členů se dobrovolně věnuje sportům a pohybovým aktivitám. ČOS dnes eviduje v 1 800 oddílech přes 60 000 cvičenců. Jedná se o nejstarší spolek tohoto typu na světě. Myšlenka psychosomatického rozvoje člověka vznikla v 19. století od Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera. (www.cstv.cz)

Při vstupu do nového století, svůj program modernizuje tím, že zabezpečuje nové sporty, jako jsou například gymnastika, házená, atletika, basketbal, judo, triatlon, metaná, kulturistika aj.

2.4.4 Klub českých turistů

Historie Klub českých turistů (KČT) sahá až do roku 1888. Dnes má zhruba čtyřicet tisíc členů, z toho téměř čtvrtinu mládeže. Základní organizační jednotkou KČT jsou odbory, které se sdružují do 14 oblastí totožných s hranicemi krajů. Členové každoročně organizují přes tisíce akcí určených pro členy klubu i neorganizované zájemce o všechny druhy turistiky – pěší, kolo, lyžařskou a vodní turistiku, mototuristiku, vysokohorskou turistiku, turistiku zdravotně postižených a nejnověji i hipoturistiku (spojení koně s turistikou).

Turistické oddíly mládeže jsou sdruženy do **Asociace turistických oddílů mládeže ČR (A – TOM)**.

A-TOM je občanské sdružení dětí a mládeže s celorepublikovou působností zaměřené především na turistiku a tábornictví. Členy Asociace jsou Tomíci. Těch je necelých deset tisíc a scházejí se na oddílových schůzkách, podnikají řadu tuzemských i zahraničních výprav, v létě pořádají tábory, lezou po horách, sjíždějí řeky a organizují akce pro veřejnost.

2.4.5 Česká asociace Sportu pro všechny

ČASPV má v současné době registrovaných 95 000 členů a všem zájemcům nabízí pestrý výběr pohybových aktivit, jako jsou například cvičení předškolních dětí, rekreační sporty, zdravotní a tělesná výchova a psychomotorika aj. Cvičení je přizpůsobeno všem věkovým kategoriím. Na věkovou kategorii předškolních dětí navazuje cvičení žactva školního věku. Všestranně zaměřené sportovní a tělovýchovné činnosti přispívají ke zdravému vývoji organismu dítěte a nabízejí efektivní a zábavné prožití volného času. Pro tuto věkovou kategorii je vypisována řada soutěží, z nichž některé vrcholí republikovým finále – sportovní gymnastika, atletika, eurotýmy nebo soutěže v přírodě atd. Cvičební obsah je zaměřen pro všechny, bez rozdílu výkonnosti. V kategorii starších žáků se činnosti více vyhraňují směrem k rekreačním sportům a pobytům v přírodě. (www.caspv.cz)

2.5 Prostory pro sportovní aktivity dětí a oblasti Jablonce n. N.

Prostory pro sportovní aktivity jsou dalším důležitým bodem. Každé výchovné zařízení či školy, by měly mít ve svém okolí různé typy hřišť s příslušným vybavením. Dále by měly mít možnost využití veřejných hřišť, parků, lesoparků a travnatých ploch.

Jablonec nad Nisou

Prostory pro sportovní vyžití dětí v Jablonci nad Nisou je opravdu mnoho. Pro neorganizovanou sportovní činnost dětí je v Jablonci vybudováno velké množství plochých hřišť pro různé sportovní odvětví. Za zmínku stojí například hřiště v blízkosti plaveckého bazénu, kde mají děti a mládež možnost vyzkoušet si horolezeckou stěnu a zároveň rampy pro brusle, kolo nebo skateboard. Na sídlišťích jsou vybudované hřiště s pevně připevněnými koši nebo možností zavěšení sítě na tenis popřípadě volejbal. Jablonecká přehrada je jedním velkým prostorem pro realizaci mnoha sportovních aktivit.

Jablonec nad Nisou má i velkou nabídku sportovišť pro organizovanou sportovní činnost. Pro fotbalové nadšence jsou k dispozici velká zázemí v blízkosti sídlišť. Malí atleti musí sice docházet na atletický stadion na Střelnici, ale v zimním období se mají možnost schovat do atletické haly. Hokejový stadion je na kraji centra, kam dochází mnoho malých hokejistů z celého Jablonce. U Jablonecké přehrady je vybudováno hned několik sportovních center, která nabízejí různorodé podmínky pro realizaci mnoha sportů. Jedno sportovní centrum nabízí tenisové kurty spolu s krytou halou, tedy ideální podmínky pro celoroční trénování tenistů. Druhé pak nabízí příznivé podmínky pro klasické lyžování, tedy jen v zimním období. Nesmíme opomenout plavecký bazén a hned vedle něj multifunkční sportovní halu, která nabízí pestrý výběr nejen pro děti a mládež.

Rychnov u Jablonce nad Nisou

Podstatně menší město Rychnov U Jablonce nad Nisou nemá tak pestrou paletu jako výše zmíněný Jablonec, ale přesto se najdou místa, kam se mohou děti vydat za neorganizovanou i organizovanou sportovní aktivitou.

Pokud se zaměříme na prostory pro neorganizovanou sportovní činnost, nalezneme v Rychnově několik hřišť s kolotoči, skluzavkami a jinými atrakcemi. Jsou určeny především pro nejmenší, ale starší děti zde nejsou výjimkou. V zimním období dochází mnoho dětí na ledovou plochu, která je udržována v blízké obci Pulečný.

Při organizovaných sportovních aktivitách je k dispozici školní tělocvična, její hřiště s umělým povrchem a osvětlením, prostor pro děti dychtivé po atletice je realizován malou rovinkou a pískovištěm a nakonec je k dispozici i městská tělocvična, která je o něco prostornější než ta školní.

Malá Skála

I v tak malé obci jako je Malá Skála nalezneme mnoho druhů sportovišť. Díky své poloze na okraji Českého ráje je často navštěvována turisty. Jsou tedy pro ně připravené velmi pestré podmínky pro sportovní radovánky, které mohou využívat i místní děti a mládež.

Místní děti můžou pro neorganizované sportovní aktivity využívat například zdejší koupaliště, především tedy v letních měsících. Díky místnímu kopcovitému terénu, který je protkán hustou sítí značených i neznačených cykloturistických stezek, můžou místní děti využívat svá kola.

Pro organizované aktivity lze na břehu Jizery pěstovat kanoistiku nebo využít nově vybudované lanové centrum. Sportovní areál TJ Sokol Malá Skála má volejbalové hřiště a čtyři tenisové antukové dvorce včetně cvičné stěny. Malá Skála nabízí nově vybudovanou sportovní halu, nebo malý atletický areál v blízkosti školy. Děti mohou docházet i na fotbalové hřiště, které vlastní SK Malá Skála. Dále je Malá Skála, především pak Suché skály vyhledávaným horolezeckým terénem. V zimních měsících mohou nejen malé děti využít stopadesátimetrový lyžařský vlek nebo možnosti klasického lyžování po okolí.

3 METODOLOGICKÁ ČÁST

V následující kapitole jsou popsány metody, které byly použity k vypracování výzkumné i praktické části.

3.1 Použité metody

3.1.1 Anketa

Anketa je nesystematický průzkum názorů veřejnosti nebo vybrané skupiny obyvatel. Dává nám pouze orientační náhled na danou problematiku, neboť výběr respondentů není mnohdy reprezentativní – respondenti bývají obvykle vybíráni náhodně či nahodile a nesystematicky.

3.1.2 Rozhovor (*interview*)

Je výzkumná metoda, která se neopírá o písemné vyjádření respondentů, ale vychází z verbální komunikace. Podle formy, jakou rozhovor probíhá, dělíme rozhovory na *strukturované*, *polostrukturované* a *nestrukturované* (volné).

V této práci je využit především **polostrukturovaný** rozhovor. V první řadě je důležité získat si důvěru respondenta, abychom zajistili platnost odpovědí. Postup má charakteristiku motivačního a kontaktního rozhovoru, formou nezávazné komunikace. Tazatel si předem připraví základní otázky, ale jejich pořadí ani formulace nejsou přesně určeny. Tazatel se drží předem určeného tématu, používá předem připravené otázky, ale rozhovor si řídí podle situace a odpovědí respondenta.

Jednou z **výhod** rozhovoru, můžeme považovat bezprostřední kontakt mezi tazatelem a respondentem, kdy tazatel vidí bezprostřední reakce respondenta. Můžeme říci, že jde o nenáročnou práci pro respondenta, kdy je ušetřen čtením dlouhých otázek a vyplňováním odpovědí do dotazníku. Tazatel může během rozhovoru získat i jiné cenné informace k dané problematice. Je si zcela jist, že respondent rozumí kladeným otázkám a

popřípadě je může lépe přizpůsobit respondentovi, aby získal úplnou odpověď.

Mezi **nevýhody** užití metody rozhovoru patří například velká časová náročnost samotného rozhovoru a jeho následné vyhodnocení. Nelze jím oslovit velké soubory respondentů, kdy se komplikuje individualita odpovědí. Dalším problémem bývá i jeho zaznamenávání. Pokud si tazatel zapisuje respondentovy odpovědi, respondent začne často své odpovědi stylizovat. To může znamenat, že respondent začne hovořit jiným jazykem a často zaujme i jiné postoje. Tazatel je v tomto případě zaznamenávání velice zaneprázdněn záznamem a může mu ucházet podstata odpovědi. V případě užití metody rozhovoru je vhodné využít technické vybavení pro záznamy odpovědí (diktafon, videozáznam atd.). Ale ani tato situace nemusí být respondentovi příjemná, proto je nezbytné se respondenta nejdříve dovolit, zda může být technické vybavení použito. V případě zamítnutí je tazatel povinen techniku nepoužívat, bylo by to neetické. Nastává tedy možnost provést záznam až po ukončení rozhovoru. To vyžaduje velkou koncentraci tazatele, kdy může lehce dojít ke zkreslení odpovědí. Toto riziko může tazatel výrazně zmenšit, pokud si během rozhovoru bude dělat krátké výstižné poznámky. Ty využije po odchodu respondenta, kdy je vymezen krátký čas pro zaznamenávání odpovědi na vybranou techniku. (Skalková, 1983)

3.2 Charakteristika zkoumaného souboru

Základní soubor tvořili žáci třetích a čtvrtých tříd ze čtyř vybraných základních škol v regionu Jablonec nad Nisou. Celkový počet žáků, kteří dotazník vyplnili, byl 152, z toho bylo zapotřebí 37 anket vyřadit z důvodu nevyhovující věkové kategorie žáků. Pro průzkum vyhovovalo 115 žáků, kteří vyhovovali věkové kategorii devět až deset let. Z toho bylo 58 dívek a 57 chlapců. Při zpracovávání výsledků, bylo dále nutné vyřadit pouze jeden dotazník z důvodu nepřesného vyplnění. Údaje byly zpracovány ze 114 obdržených anket.

Před započítáním vlastního výzkumu byl uskutečněn tzv. před výzkum, aby se zjistilo, zda jsou všechny otázky v anketě srozumitelné a přiměřené chápání

věku žáků. Tento malý před výzkum byl uskutečněn na vybraných dětech z blízkého okolí autora této práce, a dotázaní odpovídali žádané věkové skupině. Vyplňování nečinilo žádné problémy, proto se anketa dále neupravovala.

Anketu žáci vyplňovali v březnu roku 2009. Vyplňování všech anket proběhlo za osobní přítomnosti autora. Tomu vždy předcházela telefonická domluva s ředitelem, popřípadě zástupcem ředitele. Dále pak po osobní domluvě s třídními učitelkami, které byly vždy přítomny během vyplňování. Autor si svou účastí při zadávání anket zajistil stoprocentní návratnost všech anket a téměř stoprocentní správnost vyplnění. Ta byla zajištěna především tím, že ankety vyplňovali vždy všichni společně a žáci měli možnost kdykoliv se zeptat pokud si nebyli s něčím jisti.

Struktura zkoumaného souboru je znázorněna v tabulce 1.

Nabídku sportovních kroužků na školách byla zjišťována pomocí polostrukturovaného rozhovoru s ředitelem nebo zástupcem školy. Autor této práce si předem připravil několik otázek týkajících se zkoumaného problému a rozhovor byl přizpůsobován dané situaci. Tím byla zjištěna úplná nabídka sportovních kroužků a jejich využití žáky. Ředitelé byli vždy velmi ochotní a otevření.

Tabulka 1. Struktura dotazovaného souboru

Základní škola	Dívky ve věku 9-10 let	Chlapci ve věku 9-10 let	Cel kem
ZŠ Arbesova 80, Jablonec n.N.	31	25	56
ZŠ Malá Skála	4	9	13
ZŠ Rychnov u Jablonec n.N.	14	11	25
ZŠ Svobodná, Jablonec n.N.	9	12	21
Celkem	58	57	115
Vyřazeno	0	1	1
Celkem po vyřazení	58	56	114

4 VÝZKUMNÁ ČÁST

V následující kapitole jsou uvedeny vybrané základní školy v regionu Jablonec nad Nisou. V druhé polovině kapitoly jsou pomocí tabulek zaznamenány zjištěné výsledky zkoumající zájem žáků o jednotlivá sportovní odvětví.

4.1 Vybrané základní školy v regionu Jablonec nad Nisou

4.1.1 ZŠ Arbesova 30

Hlavním podmětem výběru této školy se stala lokalita, ve které se škola nachází. Je umístěna na kraji velkého sídliště Mšeno, kde do školy dochází nejen žáci ze sídliště ale i ze širokého okolí. Díky tomu jsou na prvním i druhém stupni v každém ročníku dvě třídy. Škola má k dispozici jedno pískové hřiště, dvě malá antuková a jedno asfaltové hřiště určené především pro basketbal, kde jsou napevno umístěné dva koše. Dále je u školy vybudována škvárová rovinka s pěti drahami, pískovým doskočištěm na dálku a vrhačským kruhem. Uvedené umožňuje velký výběr možných aktivit, jak pro hodiny tělesné výchovy, tak pro sportovní kroužek.

V této chvíli je pro první ročník zavedený již zmíněný **sportovní kroužek**. V tomto kroužku se děti seznamují s mnoha sportovními odvětvími. Pro učitele je tato varianta velkou výhodou při výběru aktivit, kdy mohou svůj výběr podmínit ročnímu období či stávajícímu počasí. Ale nejen tyto faktory jsou výhodné pro zavedení všestranného sportovního kroužku. Děti zde mají možnost naučit se mnoha sportům. Například kolektivním míčovým hrám, disciplínám atletiky, základům florbalu nebo gymnastiky. Díky blízké přítomnosti lesa a přehrady se žáci mohou seznámit i se základy orientačního běhu a v zimním období i s bruslením či hokejem.

V minulosti tato škola spolupracovala s trenéry klasického lyžování. Tato spolupráce již skončila. Dnes je nová spolupráce navázána s tenisty. Mnoho žáků navštěvuje blízký areál Břízky, kde se učí základům tenisu a

účastní se zápasů. Na druhém stupni je již několik žáků, kteří se díky této spolupráci věnují tenisu dlouhou dobu a realizují zde své sportovní potřeby.

Tato zvolená varianta organizované sportovní aktivity v rámci školy je v dnešní době často využívána. Sportovní kroužek nabídne žákům široký pohled na sport jako takový. Naučí je základům a pravidlům mnoha sportů, přičemž si v budoucnu mohou vybrat pro ně nejvhodnější variantu.

4.1.2 ZŠ Malá Skála

Tato škola byla zvolena díky své poloze, nachází se v malé obci Malá Skála s 1062 občany. Obec je vzdálena od okresního města Jablonce nad Nisou necelých patnáct kilometrů. Bylo tedy zajímavé zmapovat, jaké podmínky pro sportovní aktivity jsou v takovéto malé obci.

Do školy dochází děti z obce a jejího okolí. Z důvodu nízkého počtu žáků, jsou na této škole zavedeny malotřídky. Ale není tomu tak ve všech ročnících. Podmínky pro sportovní vyžití žáků jsou zde velmi dobré. Žáci mají k dispozici malý atletický ovál se dvěma drahami, pískové doskočiště, vrhačský kruh a malé travnaté hřiště vybavené fotbalovými brankami s možností zavěšení sítě na tenis či volejbal. Stadion je vybaven i umělým osvětlením, což je výhodou pro podzimní a zimní období, kdy je brzy tma. U školy je nově vybudovaná sportovní hala, kam mají žáci během hodin tělesné výchovy volný přístup. V blízkosti školy se také nacházejí tenisové kurty.

Výše uvedené podmínky pro sportovní vyžití napovídají o stávající sportovní nabídce této školy. Pro žáky prvního stupně jsou zde možnosti využití **atletického kroužku**, kde se naučí základům všech atletických disciplín. Dále mohou žáci využívat **tenisového kroužku**, pro který má škola celoroční podmínky, díky tenisovým kurtům a nově postavené hale. Pro žáky, kteří si teprve vybírají svou sportovní disciplínu nebo mají rádi od každého sportu trochu, je zde veden **sportovní kroužek**. Zde si žáci zahrají mnoho míčových her, vyzkouší si některé atletické disciplíny a dostane se jim možnost osvojit si například základy gymnastiky.

Zavedením sportovních kroužků na školách, především pro první stupeň, se docílí všeobecného pohledu dětí na sport. Děti si vyzkouší mnoho sportů a v pozdějším věku si mohou vybrat ten, kterému se budou rádi věnovat aktivněji.

4.1.3 ZŠ Rychnov u Jablonce nad Nisou

Základní škola v Rychnově se nachází v malém městě Rychnov u Jablonce nad Nisou, které je od okresního města Jablonec nad Nisou vzdáleno necelých deset kilometrů. Poloha tedy byla opět podnětem výběru.

Škola je rozdělena na dvě budovy, ve větší budově je druhý stupeň a v malé stupeň první. Budovy jsou od sebe vzdáleny přibližně 200m, přičemž je každá v jiné ulici. Díky příznivému počtu žáků je pro každý ročník zřízena jedna třída. I přes rozdělení budov prvního a druhého stupně má škola pestré podmínky pro sportovní vyžití svých žáků. Ve velké budově je zařízena malá tělocvična, kam musí první stupeň vždy na hodiny tělesné výchovy přecházet. Žáci si s sebou musí brát svůj cvičební úbor a v šatnách u tělocvičny se převléknout. Bohužel je tato skutečnost okrádá přibližně o deset minut z hodiny. Dále je u velké budovy zřízené hřiště s umělou trávou a osvětlením. U malé budovy je postavena atletická rovinka (asi 120m), dvě písková doskočiště a další hřiště s umělým povrchem. V letních měsících proto první stupeň nemusí na hodiny tělesné výchovy nikam přecházet a téměř za každého počasí využívá uvedené sportoviště.

Tato malá základní škola nabízí svým žákům pestrý výběr sportovních kroužků. Žáci prvního stupně mají na výběr z nově zavedených kroužků. Zavedl se například **kroužek atletiky**. Pro chlapce velmi oblíbený **kroužek fotbalu** nebo **karate**. Nově je zde zaveden kroužek pro zájemce, kteří se chtějí naučit **základům basketbalu**. A protože je kolem Rychnova krásné okolí, vedení školy se rozhodlo dát do nabídky sportovních kroužků i **kroužek turistický**. Ten je velice oblíben i u žáků druhého stupně.

4.1.4 Svobodná ZŠ

Svobodná základní škola je soukromá základní škola pro 1. – 5. ročník. Výběr této školy spočíval právě v těchto důvodech. Zmapovat zapojení žáků této školy do sportovních aktivit bylo tedy výzvou. Svobodná základní škola je v těsné blízkosti Jablonecké přehrady, u kamenné hráze. Není odtud daleko co centra města a tak do školy dochází žáci z širokého okolí. Škola je od roku 1993 zařazena v síti MŠMT ČR. Financování školy je zajišťováno dotacemi dle platné legislativy, školným rodičů a sponzorskými dary příznivců školy. Z tohoto důvodu není u školy téměř žádné sportovní hřiště ani jiné sportovní zázemí. Ve škole je malá tělocvična, která ale pro malý počet žáků ve třídách dostačuje.

Pro první stupeň jsou zavedeny dva sportovní kroužky. Takzvaný **sportovní klub**, kde se žáci seznamují s některými sportovními disciplínami. Výběr disciplín je závislý na ročním období, počasí a hlavně stávajících financích školy. Dále zde probíhá **taneční kroužek**, který využívají především dívky. Jmenované kroužky jsou zavedeny jen pro děti do třetí třídy z důvodu nezájmu starších dětí

4.2 Výsledky výzkumu

Skupina žáků ve věku devět a deset let byla zvolena z důvodu snadnějšího ovlivnění v budování jejich budoucích zájmů. Nacházejí se v začátcích devítileté školní docházky, kdy poznávají nejen školní zvyklosti, ale i zvyklosti a návyky mimo ni. Je dokázáno, že právě v tomto období je vhodné na žáky začít působit ve směru ovlivňování toho, jak budou trávit svůj volný čas. Lze je naučit sportovnímu vyžití tak, aby se ke sportovním aktivitám rádi vraceli i v dalších etapách svého života. Hluboké základy sportovních návyků napomáhají dlouhodobému udržování tělesné i duševní pohody. Zlomová období, kdy dochází ke ztrátě zájmu o pohybové aktivity, přichází u dívek a chlapců v různých etapách života. Dívky zpravidla ztrácejí zájem během středoškolského studia, kdy začínají dospívat a nalézat nové zájmy. U chlapců nastává zlom většinou při studii na vysokých školách. Pokud mají dívky i chlapci vybudované pevné návyky

k různým sportovním aktivitám, pravděpodobně se k nim opět navrátí v dalších etapách života. Devíti a desetiletí žáci jsou již dostatečně motoricky vyspělí, a tak se mohou věnovat velmi široké paletě sportů; jistě širší než šestiletí.

Z uvedených důvodů se v této práci zkoumá, kterým sportům a jakou formou se devíletí a desetiletí žáci věnují jednotlivým sportům. Předmětem zkoumání bylo zjistit:

- kterým sportům se devíti a desetiletí žáci rádi věnují,
- procentuelní zastoupení jednotlivých sportů,
- jakou formou se devíti a desetiletí žáci věnují jednotlivým sportům,
- kolik procent těchto žáků se věnuje jednotlivému sportu:
  - organizovaně mimo školu (dále jen *organizovaná mimo školu*)-,
  - organizovaně v rámci školy, školních kroužků (dále jen *organizovaná ve škole*),
  - neorganizovaně ve volném čase (dále jen *neorganizovaná*),,

4.2.1 Základní škola Arbesova v Jablonci nad Nisou

Z následující tabulky je patrné, že žáci ze Základní školy Arbesova nejvíce preferují jízdu na kolečkových bruslích nebo bruslení na ledě. K oběma sportům mají žáci ideální podmínky vybudované kolem blízké přehrady, kterou mohou využít i v zimních měsících, pokud přehrada dostatečně zamrzne. Druhým nejčastěji uváděným sportem bylo plavání, a to pravděpodobně díky již zmíněné přehradě nebo blízkosti plaveckého bazénu. Třetím uváděným sportem byl tanec, balet, mažoretka a aerobic. Tyto čtyři sporty byly sloučeny do jedné složky, protože je nejčastěji navštěvují děvčata, která se například věnují tanci a zároveň i baletu. Sjezdové lyžování žáci uváděli jako čtvrtý nejčastější sport. Je tomu tak díky příznivým sněhovým podmínkám v okolí Jablonce a poměrně velkému výběru sjezdařských areálů. Jízda na kole spolu s turistikou dosáhly stejného procentuelního zastoupení. Zájem o fotbal byl překvapivě až šestým zmiňovaným sportem. Již zmíněné příznivé sněhové podmínky a kvalitní zázemí pro běžecké lyžování vzbuzuje u žáků zájem i tento druh sportu. Stejně procento žáků se věnuje tenisu, pro který má Jablonec také velmi kvalitní podmínky. Na zavedený všestranný sportovní kroužek dochází 10,7 % dotázaných žáků a stejné procento se věnuje hokeji. Dále byl zmiňovaný basketbal, florbal. Překvapivě malé procento žáků se věnuje atletice, orientačnímu nebo přespolnímu běhu, i když jsou pro tyto sporty v Jablonci také kvalitní podmínky. Stejně procento žáků uvedlo, že se věnuje gymnastice, házené nebo volejbalu. Nejmenší procento dotázaných uvedlo, že se věnuje jízdě na koni nebo stolnímu tenisu. Žádné procento dotázaných se nevěnuje judu, tai-či, capueře, kickboxu a kanoistice.

Tabulka 2. Sportovní zájmy žáků na ZŠ Arbesova

Sport	Způsob zapojení	%
bruslení na ledě, kolečkové	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	53,6%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z bruslení na ledě, kolečkové		53,6%
Plavání	organ. mimo školu	8,9%
	volný čas	42,9%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z plavání		51,8%
tanec, balet, mažoretky, aerobic	organ. mimo školu	28,6%
	volný čas	3,6%
	organizovaná ve škole	10,7%
Celkem z tance, baletu, mažoretek, aerobiku		42,9%
sjezdové lyžování, snowboard	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	33,9%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem ze sjezdového lyžování, snowboardu		33,9%
jízda na kole	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	21,4%
	organizovaná ve škole	1,8%
Celkem z jízdy na kole		23,2%
Turistika	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	23,2%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z turistiky		23,2%
Fotbal	organ. mimo školu	5,4%
	volný čas	14,3%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z fotbalu		19,6%
běh na lyžích	organ. mimo školu	3,6%
	volný čas	14,3%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z běhu na lyžích		17,9%
Tenis	organ. mimo školu	17,9%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z tenisu		17,9%
Hokej	organ. mimo školu	1,8%
	volný čas	8,9%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z hokeje		10,7%

Všestranný sportovní kroužek	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	10,7%
Celkem z všestranného sportovního kroužku		10,7%
Basketbal	organ. mimo školu	5,4%
	volný čas	1,8%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z basketbalu		7,1%
Florbal	organ. mimo školu	5,4%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z florbalu		5,4%
atletika, orient., přespolní běh	organ. mimo školu	3,6%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z atletiky, orientačního a přespolního běhu		3,6%
Gymnastika	organ. mimo školu	3,6%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z gymnastiky		3,6%
Volejbal, házená	organ. mimo školu	3,6%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z volejbalu, házená		3,6%
jízda na koni	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	1,8%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z jízdy na koni		1,8%
stolní tenis	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	1,8%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem ze stolního tenisu		1,8%

4.2.2 Základní škola a mateřská škola Malá Skála

Žáky nejoblíbenějším sportem na Malé Skále je tenis, který je vedený jako sportovní kroužek na škole, přičemž žáci mohou na tenisové kurty docházet i mimo tento kroužek. Sjezdové lyžování spolu s turistikou uváděli žáci jako druhý nejoblíbenější sport, který provozují jen ve volném čase. Třetím nejčastěji využívaným kroužkem je všestranný kroužek vedený přímo na základní škole. Běžecské lyžování, brusle a jízda na kole tvoří stejné procento oblíbenosti a ve všech případech tyto sporty žáci pěstují ve volném čase. Fotbalu se dotázání žáci

věnují jak ve volném čase, tak ve fotbalovém oddílu. Plavání dosáhlo stejného procenta jako fotbal s tím rozdílem, že žádný žák nedochází do plaveckého oddílu. Oproti tomu se judu, tai-či, capuereře, kickboxu a atletice dotázaní žáci věnují pouze organizovaně mimo školu. Nikdo z dotázaných žáků nedochází na basketbal, florbal, gymnastiku, hokej, kanoistiku, stolní tenis, tanec nebo volejbal.

Tabulka 3. Sportovní zájmy žáků na ZŠ Malá Skála

Sport	způsob zapojení	%
Tenis	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	53,8%
	organizovaná ve škole	69,2%
Celkem z tenisu		69,2%
sjezdové lyžování, snowboard	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	53,8%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem ze sjezdového lyžování, snowboardu		53,8%
Turistika	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	53,8%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z turistiky		53,8%
všestranný sportovní kroužek	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	38,5%
Celkem z všestranného sportovního kroužku		38,5%
běh na lyžích	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	30,8%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z běhu na lyžích		30,8%
bruslení na ledě, kolečkové	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	30,8%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z bruslení na ledě, kolečkové		30,8%
Jízda na kole	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	30,8%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z jízdy na kole		30,8%
Fotbal	organ. mimo školu	7,7%
	volný čas	15,4%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z fotbalu		23,1%
Plavání	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	23,1%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z plavání		23,1%
Judo, tai-či, capuera, kickbox	organ. mimo školu	15,4%

	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z juda, tai-či, capuery, kickboxu		15,4%
atletika, orient., přespolní běh	organ. mimo školu	7,7%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z atletiky, orientačního a přespolního běhu		7,7%

4.2.3 Základní škola a mateřská škola, Rychnov u Jablonce nad Nisou, příspěvková organizace

Jako nejčastější sport uváděli žáci z rychnovské základní školy plavání. Větší procento z nich uvedlo, že se plavání věnuje ve volném čase oproti zbylým, kteří dochází do plaveckého oddílu. Podobně tomu je i s fotbalem, kdy větší procento žáků hraje fotbal ve volném čase, ale oproti plavání je fotbal nejčastějším sportovním kroužkem mimo školu. Třetí nejčastěji provozovanou sportovní aktivitou je v Rychnově u žáků mezi devíti a deseti lety turistika. Ta má i procentuelní zastoupení v kategorii organizovaných kroužků ve škole. Dále pak žáci uvedli, že se věnují sjezdovému lyžování a to pouze ve volném čase. Nikdo nedochází do žádného oddílu věnovanému sjezdovému lyžování. Oproti ostatním sportům má atletika zastoupení ve všech kategoriích, kdy největší procento žáků dochází do atletického kroužku ve škole, menší procento pak chodí do atletického oddílu mimo školu a někteří žáci uvedli, že se některé z atletických disciplín věnují i ve volném čase. Dalším oblíbeným sportem jsou u rychnovských žáků brusle, které obouvají jen ve volném čase. S jízdou na kole a běžeckým lyžováním je to velice podobné. Tanci, baletu, mažoretkám, aerobiku a gymnastice se žákyně věnují jen organizovanou formou mimo školu. Jiné sportovní aktivity, žáci z rychnovské základní školy neuvedli.

Tabulka 4. Sportovní zájmy žáků na ZŠ Rychnov u Jablonce nad Nisou

Sport	způsob zapojení	%
Plavání	organ. mimo školu	8,3%
	volný čas	58,3%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z plavání		66,7%
Fotbal	organ. mimo školu	20,8%
	volný čas	37,5%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z fotbalu		58,3%
Turistika	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	41,7%
	organizovaná ve škole	16,7%
Celkem z turistiky		58,3%
sjezdové lyžování, snowboard	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	50,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem ze sjezdového lyžování, snowboardu		50,0%
atletika, orient., přespolní běh	organ. mimo školu	12,5%
	volný čas	4,2%
	organizovaná ve škole	29,2%
Celkem z atletiky, orientačního a přespolního běhu		45,8%
bruslení na ledě, kolečkové	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	45,8%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z bruslení na ledě, kolečkové		45,8%
Hokej	organ. mimo školu	8,3%
	volný čas	12,5%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z hokeje		20,8%
jízda na kole	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	12,5%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z jízdy na kole		12,5%
běh na lyžích	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	8,3%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z běhu na lyžích		8,3%
Gymnastika	organ. mimo školu	4,2%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z gymnastiky		4,2%
tanec, balet, mažoretka, aerobic	organ. mimo školu	4,2%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z tance, baletu, atd.		4,2%

4.2.4 Svobodná základní škola v Jablonci nad Nisou

Žáci ze Svobodné základní školy se nejraději o svém volném čase věnují bruslení. Druhým oblíbeným sportem je plavání, přičemž několik dotázaných žáků dochází do plaveckého oddílu. Jízda na kole a sjezdové lyžování mají stejné procento oblíbenosti, kdy se žáci těmto sportům věnují jen ve volném čase. Turistice se ve volném čase věnuje také velké procento dotázaných žáků. Běžecké lyžování má také poměrně velkou oblíbenost u žáků Svobodné základní školy, kdy je i nemalé procento těch, kteří se věnují běžeckému lyžování organizovaně mimo školu. Fotbal má stejné procento oblíbenosti jako běžecké lyžování, ale daleko menší procento žáků se mu věnuje organizovaně mimo školu. Tanci, baletu, mažoretkám nebo aerobiku se žáci věnují pouze organizovanou formou, kdy větší procento dochází do organizací mimo školu. Několik žáků dochází na judo, tai-či, capueru nebo kickbox mimo školu. Opravdu malé množství žáků navštěvuje všestranný sportovní kroužek na své škole. Hokej hraje stejné procento žáků ve volném čase a stejné procento hraje hokej za hokejový klub. Basketbalu, gymnastice, kanoistice a tenisu se stejné procento dotázaných věnuje pouze organizovanou formou mimo školu.

Tabulka 5. Sportovní zájmy žáků na Svobodné ZŠ Jablonci nad Nisou

Sport	Způsob zapojení	%
bruslení na ledě, kolečkové	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	85,7%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z bruslení na ledě, kolečkové		85,7%
Plavání	organ. mimo školu	14,3%
	volný čas	61,9%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z plavání		76,2%
Jízda na kole	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	61,9%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z jízdy na kole		61,9%
sjezdové lyžování, snowboard	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	61,9%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem ze sjezdového lyžování, atd.		61,9%
Turistika	organ. mimo školu	0,0%

	volný čas	47,6%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z turistiky		47,6%
běh na lyžích	organ. mimo školu	14,3%
	volný čas	19,0
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z běhu na lyžích		33,3%
Fotbal	organ. mimo školu	4,8%
	volný čas	28,6%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z fotbalu		33,3%
tanec, balet, mažoretka, aerobic	organ. mimo školu	19,0%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	9,5%
Celkem z tance, baletu, mažorettek, aerobiku		28,6%
judo, tai-či, capuera, kickbox	organ. mimo školu	19,0%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z juda, tai-či, capuery, kickboxu		19,0%
všestranný sport kroužek	organ. mimo školu	0,0%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	14,3%
Celkem z všestranného sportovního kroužku		14,3%
Hokej	organ. mimo školu	4,8%
	volný čas	4,8%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z hokeje		9,5%
Basketbal	organ. mimo školu	4,8%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z basketbalu		4,8%
Gymnastika	organ. mimo školu	4,8%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z gymnastiky		4,8%
Kanoistika	organ. mimo školu	4,8%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z kanoistiky		4,8%
Tenis	organ. mimo školu	4,8%
	volný čas	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%
Celkem z tenisu		4,8%

4.3 Porovnání vybraných škol v regionu Jablonec nad Nisou

V následující tabulce jsou jednotlivé sporty uspořádány dle celkového procentuálního zastoupení všech vybraných škol, sestupně od nejčastěji uváděných. U každého sportu je uvedeno i procento zastoupení jednotlivých škol.

Celkově nejoblíbenějším sportem všech dotázaných žáků je plavání, přičemž největší procento žáků se plavání věnuje na Svobodné základní škole jak ve volném čase tak i organizovanou formou mimo školu. Druhým nejčastěji žáky zmiňovaným sportem jsou brusle, které jsou mezi žáky městských škol více využívány než u žáků ze škol mimo velká města. Sjezdové lyžování nebo snowboard pěstují nejvíce žáci opět Svobodné základní školy, a překvapivě následují žáci z Malé Skály, Rychnova a až v poslední řadě žáci z Arbesovy základní školy. V celkové oblíbenosti provozování sportů byla uváděna turistika, kdy větší zastoupení je na menších školách mimo velké město. Fotbal hrají žáci častěji ve volném čase, ale poměrně velké procento žáků z Rychnova využívá tamějšího fotbalového oddílu. Jízdu na kole ve volném čase pak preferuje velké procento žáků ze všech škol. Avšak tanci, baletu, mažoretkám nebo aerobiku se věnuje největší procento žáků formou organizovaně mimo školu. Tato kategorie má jako jedna z mála zastoupení ve všech zkoumaných formách, i když se nikdo ze Základní školy v Malé Skále nevěnuje žádnému sportu v této kategorii. Tenis je díky kroužku na Základní škole v Malé Skále také častým uváděným sportem, kterému se žáci rádi věnují nejen ve volném čase. Běhu na lyžích se věnuje největší procento žáků na Svobodné základní škole, kdy se necelá polovina žáků věnuje běžkám i mimo volný čas, tedy tito žáci docházejí do některého lyžařského oddílu na Jablonecku. A žáci ze Základní školy Arbesova se běžeckému lyžování věnují stejnými dvěma formami, ale v menším počtu. Dotázaní žáci ostatních škol využívají běžky pouze ve volném čase. Atletice, orientačnímu a přespolnímu běhu se nejčastěji věnují žáci z Rychnova, jako jediní provozují některý z těchto sportů jak ve volném čase, tak docházejí do atletického oddílu mimo školu. Největší procento z nich je zapsáno v atletickém kroužku přímo na škole. Žáci z Arbesovy

základní školy se uvedeným sportům věnují jen ve volném čase nebo jsou členy atletického oddílu. Žádní žáci z malé Skály se uvedeným sportům nevěnují. Ve všestranném kroužku, který je zavedený na všech vybraných školách kromě rychnovské základní školy, je největší zájem u žáků z Malé Skály, za nimi jsou žáci ze Svobodné základní školy a ZŠ Arbesovy. Hokej hrají nejčastěji v Rychnově, kdy tito žáci nejvíce docházejí do organizací mimo školu. Dále pak hokej, který je oblíbený u žáků v ZŠ Arbesova, kdy ho tito žáci více hrají ve volném čase než za některou z organizací. Jinak tomu je u žáků na Svobodné ZŠ, kdy není procentuelní rozdíl mezi hraním hokeje ve volném čase a organizovaně mimo školu. Nikdo z dotázaných na Malé Skále hokej žádnou formou nezmínil. Judu, tai-či, capueře nebo kickboxu se dotázaní věnují pouze organizovanou formou mimo školu a to jen žáci ze Svobodné ZŠ a ze ZŠ na Malé Skále. Basketbal uvedli pouze žáci ze ZŠ Arbesova a ze Svobodné ZŠ. Gymnastice se věnuje největší procento žáků ze Svobodné ZŠ, oproti tomu nikdo z rychnovské ZŠ gymnastiku nevedl. Florbal, volejbal, házenou a jízdu na koni uvedli pouze žáci ze ZŠ Arbesova, kdy kromě jízdy na koni, které se věnují ve volném čase, jsou ostatní uvedeny formou organizovaně mimo školu. Na kanoistiku dochází malé procento žáků ze Svobodné a stolní tenis uvedlo několik žáků z Arbesovy ZŠ.

Tabulka 6. Porovnání vybraných škol v regionu Jablonec nad Nisou

Sport	způsob zapojení	REGION	Arbes.	Mal.S	Rych.	Svob.
Plavání	organ. mimo školu	8,8%	8,9%	0,0%	8,3%	14,3%
	ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	47,4%	42,9%	3,1%	58,3%	61,9%
Celkem z plavání		56,1%	51,8%	23,1%	66,7%	76,2%
Brusle, kolečkové br.	organ. mimo školu	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	55,3%	53,6%	30,8%	45,8%	85,7%
Celkem		55,3%	53,6%	30,8%	45,8%	85,7%
Sjezd. lyže, snowboard	organ. mimo školu	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	44,7%	33,9%	53,8%	50,0%	61,9%
Celkem		44,7%	33,9%	53,8%	50,0%	61,9%
Turistika	organ. mimo školu	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	organizovaná ve škole	3,5%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%
	volný čas	35,1%	23,2%	53,8%	41,7%	47,6%
Celkem z turistiky		38,6%	23,2%	53,8%	58,3%	47,6%
Fotbal	organ. mimo školu	8,8%	5,4%	7,7%	20,8%	4,8%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	21,9%	14,3%	15,4%	37,5%	28,6%
Celkem z fotbalu		30,7%	19,6%	23,1%	58,3%	33,3%
jízda na kole	organ. mimo školu	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	organizovaná ve škole	0,9%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	28,1%	21,4%	30,8%	12,5%	61,9%
Celkem z jízdy na kole		28,9%	23,2%	30,8%	12,5%	61,9%
tanec, mažoretka, aerobic	organ. mimo školu	18,4%	28,6%	0,0%	4,2%	19,0%
	organizovaná ve škole	7,0%	10,7%	0,0%	0,0%	9,5%
	volný čas	1,8%	3,6%	0,0%	0,0%	0,0%
		27,2%	42,9%	0,0%	4,2%	28,6%
Tenis	organ. mimo školu	9,6%	17,9%	0,0%	0,0%	4,8%
	organizovaná ve škole	7,9%	0,0%	69,2%	0,0%	0,0%
	volný čas	6,1%	0,0%	53,8%	0,0%	0,0%
Celkem z tenisu		23,7%	17,9%	69,2%	0,0%	4,8%
běh na lyžích	organ. mimo školu	4,4%	3,6%	0,0%	0,0%	14,3%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	15,8%	14,3%	30,8%	8,3%	19,0%
Celkem z běhu na lyžích		20,2%	17,9%	30,8%	8,3%	33,3%
Atletika, orientační běh	organ. mimo školu	5,3%	3,6%	7,7%	12,5%	0,0%
	organizovaná ve škole	6,1%	0,0%	0,0%	29,2%	0,0%
	volný čas	0,9%	0,0%	0,0%	4,2%	0,0%
Celkem		12,3%	3,6%	7,7%	45,8%	0,0%
všestranný sport kroužek	organ. mimo školu	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	organizovaná ve škole	12,3%	10,7%	38,5%	0,0%	14,3%
	volný čas	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Celkem		12,3%	10,7%	38,5%	0,0%	14,3%

Hokej	organ. mimo školu	3,5%	1,8%	0,0%	8,3%	4,8%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	7,9%	8,9%	0,0%	12,5%	4,8%
Celkem z hokeje		11,4	10,7%	0,0%	20,8%	9,5%
judo, tai-či, capuera, kickbox	organ. mimo školu	5,3%	0,0%	15,4 %	0,0%	19,0%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Celkem z juda, tai-či, capuery, kickboxu		5,3%	0,0%	15,4%	0,0%	19,0%
basketbal	organ. mimo školu	3,5%	5,4%	0,0%	0,0%	4,8%
	organizovaná ve škole	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Celkem z basketbalu		4,4%	7,1%	0,0%	0,0%	4,8%
Gymnastika	organ. mimo školu	3,5%	3,6%	0,0%	4,2%	4,8%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Celkem z gymnastiky		3,5%	3,6%	0,0%	4,2%	4,8%
Florbal	organ. mimo školu	2,6%	5,4%	0,0%	0,0%	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Celkem z florbalu		2,6%	5,4%	0,0%	0,0%	0,0%
volejbal, házená	organ. mimo školu	1,8%	3,6%	0,0%	0,0%	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Celkem z volejbalu, házené		1,8%	3,6%	0,0%	0,0%	0,0%
jízda na koni	organ. mimo školu	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	0,9%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Celkem z jízdy na koni		0,9%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Kanoistika	organ. mimo školu	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	4,8%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Celkem z kanoistiky		0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	4,8%
stolní tenis	organ. mimo školu	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	organizovaná ve škole	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	volný čas	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Celkem ze stolního tenisu		0,9%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%

5 DISKUSE

Podle zjištěných údajů zaznamenaných v předchozích tabulkách je viditelný rozdíl mezi počtem sportovních zájmů žáků ze škol na malých městech a škol ve městech větších nebo obcích. Širší škálu sportů uvedli žáci ze škol v Jablonci nad Nisou, než žáci z Malé Skály a Rychnova. Tento fakt je pravděpodobně způsoben menším počtem sportovních kroužků na malých městech. Například v Rychnově nad Nisou je jediným možným sportovním kroužkem fotbal. A pokud někteří žáci nemají zájem o tento druh sportu a v jejich věku ještě není vhodné samostatné dojíždění do blízkého Jablonce nad Nisou, je jejich možnost výběru značně omezena. Tím vzniká viditelný rozdíl mezi počtem pěstovaných sportů u žáků z malých měst a měst větších, kde mají tito žáci větší možnost výběru.

Pokud se podíváme na sportovní zájmy žáků na jednotlivých školách, je patrné, že žáci z jabloneckých škol nejčastěji uvedli brusle, plavání, tanec a sjezdové lyžování. Jablonecká přehrada je opravdu velkým lákadlem nejen pro nejmenší. Jsou zde ideální podmínky již pro zmíněné brusle, jak kolečkové, tak i klasické na lední plochu - pokud je tedy počasí v zimním období dostatečně příznivé pro zimní radovánky. Oblíbenost plavání je také pochopitelná nejen díky možnosti plavání v přehradě, ale také díky blízkosti krytého plaveckého bazénu. Lze tedy říci, že pro uvedené sporty jsou na Jablonecku ideální podmínky. Dalším často uváděným sportem byl tanec, balet, mažoretky a aerobik. V Jablonci nad Nisou je široký výběr institucí, kam za těmito sporty mohou žáci docházet. Na Svobodné základní škole bylo třetím nejčastějším sportem sjezdové lyžování. Toto zjištění není nikterak překvapivé, protože škola často pořádá sjezdařská odpoledne nebo víkendy. Sjíždějí se děti, učitelé a mohou se přidat i rodiče. Tím vzniká kvalitní příprava jak k samotnému sjezdování, tak budování zájmu o tento sport. Dle výsledků je patrné, že se to škole daří. Stejného procentuelního ohodnocení se na Svobodné škole dostalo jízdě na kole, ta byla na

Arbesově ZŠ také na předních příčkách. Opět se můžeme odvolat na ideální podmínky kolem přehrady. K zamyšlení vede fakt, proč nejsou sporty jako běžecké lyžování či tenis v žebříčku oblíbenosti mnohem výše, když je v blízkosti kvalitní areál pro obojí. Pokud se zaměříme na školy v menším městě, v tomto případě v obci jako je Malá Skála, vidíme již zmíněný menší počet uvedených sportů, kterým se žáci věnují. Pravděpodobně tento fakt vzniká kvůli složitosti dojíždění za jinými sporty do větších měst. Ale i přes to se Malá Skála stává malou základnou pro hráče tenisu. Alespoň tomu napovídá vysoký zájem o tento sport. Na druhé straně ve srovnání s Rychnovem, kde žáci nemají takové podmínky pro plavání, jako na Malé Skále, je podivuhodné, že žáci z Malé Skály nemají o tento druh sportu takový zájem jako je tomu v Rychnově. A například kanoistice se nevěnuje žádný dotázaný žák z Malé Skály, kde jeteké pro tento sport příznivé zázemí.

V Rychnově u Jablonce nad Nisou vidíme již zmíněný velký zájem o plavání. Nabízí se otázka proč tomu tak je, když v Rychnově opravdu není žádné koupaliště či bazén. Tento sport děti uváděly pravděpodobně z toho důvodu, že téměř každé dítě bydlí v rodinném domku, kde mají na zahradě bazén. Pokud se na tento fakt zaměříme ze sportovního hlediska, jistě se nejedná o klasické plavání, jde spíše o dětské vodní radovánky. Ale ani to není od věci, protože i tento způsob se může stát neopominutelnou přípravou na případné budoucí plavání. Jedinou sportovní organizací, kterou v Rychnově najdeme, je fotbalový klub. Proto je účast ve fotbale tak vysoká. Díky turistickému a atletickému kroužku jsou tyto sporty u žáků také na předních místech. A konečně se dostáváme ke sjezdovému lyžování, které hraje u rychnovských žáků poměrně významnou roli díky přítomnosti lyžařského vleku. Méně časté sporty, jako je například gymnastika nebo tanec, balet, mažoretky a aerobik, provozují žáci především v Jablonci nad Nisou.

6 NÁVRHY SPORTOVNÍCH KROUŽKŮ PRO VYBRANÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLY V REGIONU JABLONEC NAD NISOU

Cílem této práce bylo navrhnout vybraným základním školám možnosti zavedení sportovních kroužků podle aktuálního zájmu žáků. Budeme vycházet ze zjištěných údajů, tedy z aktuálních zájmů žáků na jednotlivých základních školách.

Pro žáky na prvním stupni je důležité, aby se seznámili s mnoha sportovními odvětvími, proto se jako vhodnou variantou zdá zavedení všestranného sportovního kroužku. Ten zajistí, aby se žáci seznámili s mnoha sporty a naučí je základům mnoha jednotlivých sportů. Žákům je poskytnut široký rozhled na sportovním poli a sami si pak zvolí svou ideální cestu.

Návrh na sportovní kroužek je tady zřejmý. Pro první stupeň na základních školách zavést všestranné sportovní kroužky, kdy si každá škola zvolí okruh sportů, pro které má zázemí přímo ve škole, nebo co jí nabízí blízké okolí školy. Podstatné také je, aby se dle možností řídila aktuálními zájmy žáků.

V následujících odstavcích a tabulkách jsou zaznamenány návrhy programu všestranného sportovního kroužku na jednotlivých školách. Předpokládá se, že kroužek by byl v polovině týdne, tedy ve středu, kdy má většina škol menší počet vyučovacích hodin, doba trvání jsou dvě hodiny. U každého sportu je uveden měsíc, ve kterém by se navrhovaný kroužek mohl zařadit a celková časová dotace v měsíci, u které se počítá i s prázdninovými dny. Ke každému sportu je uvedena další možná varianta při nepříznivém počasí.

6.1 Základní škola Arbesova v Jablonci nad Nisou

Stávající všestranný sportovní kroužek vedený na škole je nejvhodnějším způsobem, jak žáky naučit kladnému přístupu ke sportu. Díky zjištěným údajům by bylo vhodné do uvedeného sportovního kroužku zahrnout mimo stávajících

sportů například průpravu na kolečkových bruslích, jízdu na kole, běžecké lyžování a turistiku. Právě pro tyto sporty jsou ideální podmínky v blízkosti této školy. Zahrnutí žádaných sportů by zvýšilo zájem o sportovní kroužek a žákům by byly odborně předloženy základy mnoha dalších sportů.

Spolupráce s tenisty je jistě velice lákavá pro každého žáčka, ale z finančního hlediska si ji jistě nemůžou dovolit všichni rodiče. Proto by další sport navržený do všestranného sportovního kroužku mohl být právě tenis, aby každé dítě mělo jisté základy, a ty pak mohlo samo prohlubovat na kurtech vybudovaných na sídlišti.

V následující tabulce je zaznamenán návrh na možný program všestranného sportovního kroužku na celý školní rok. Kroužek by se konal ve středu, kdy má většina škol méně vyučovacích hodin. S ohledem na případné docházení na sportoviště se předpokládá doba trvání dvě hodiny. Vždy jsou uvedeny dva možné sporty pro případný výběr při nepříznivém počasí.

Tabulka 7. Návrh programu všestranného sportovního kroužku ZŠ Arbesova

Měsíc	časová dotace	Sport	Místo
září	6hod	inline brusle	inlinová dráha kolem přehrady
		Průprava basketbalu	tělocvična
září/ říjen	8hod	jízda na kole	okolí přehrad, školy
		základy pro orientační běh	okolí přehrad, školy, tělocvična
listopad	10hod	Turistika	okolí přehrad
		Vybíjená	tělocvična
prosinec/ leden	8hod	běžecké lyžování	okolí školy, přehrady, blízký lyžařský areál Břízky
		Florbal	tělocvična
leden/ únor	10hod	klasické brusle	přehrada
		pokračování – orientace na mapě	tělocvična
březen/ duben	10hod	Turistika	okolí Jablonce nad Nisou
		Vybíjená	tělocvična
květen/ červen	8hod	Tenis	hřiště školy, tělocvična, kurty v areálu Břízky
červen	6hod	inline brusle	inlinová dráha kolem přehrady
		Fotbal	hřiště školy, tělocvična

6.2 Základní škola a mateřská škola Malá Skála

Na Malé Skále je v čele jednoznačně tenis, především díky nově vybudovaným podmínkám pro hru a tréninky ve všech ročních obdobích. Tento sport by bylo hříchem dále nepodporovat. Proto se nabízí v budování tenisové základny mladých hráčů nadále pokračovat.

Pro děti ve věku devět a deset let je velice vhodné zavádět na školách již mnohokrát zmíněný všestranný sportovní kroužek. I na této škole je již zaveden. Jen by mohl být více využíván. Díky zjištěným údajům lze škálu sportů rozšířit například o turistiku, jízdu na kole po krásném okolí Malé Skály nebo o jízdu na kolečkových bruslích, které se stávají čím dál žádanějšími. Atletický kroužek je zaveden na místě, když se u školy nachází krásný areál. Tento areál lze ale využít i na jiné sporty, a proto by se kroužky mohly rozšířit například o basketbal nebo florbal, protože tyto sporty žádní žáci neuváděli. Je žádoucí těmto školákům rozšířit obzor o další sporty, proto jsou v následující tabulce uvedeny další možné sporty, o které by se mohl všestranný sportovní kroužek rozšířit.

Opět se počítá s dvěma hodinami týdně ve středu, a možností výběru sportu za nepříznivého počasí.

Tabulka 8. Návrh programu všestranného sportovního kroužku ZŠ Malá Skála

měsíc	časová dotace	Sport	místo
září	6hod	inline brusle	okolí Jizery
		Průprava basketbalu	tělocvična
září/ říjen	8hod	jízda na kole	okolí Malé Skály
		základy pro orientační běh	okolí Malé Skály, školy, tělocvična
listopad	10hod	turistika, orientační běh	okolí Malé Skály, školy
		Vybíjená	tělocvična
prosinec/ leden	8hod	Běžecké lyžování	okolí školy, okolí Jizery
		Florbal	tělocvična
leden/ únor	10hod	Sjezdové lyžování	lyžařský vlek
		Procvičení v orientaci na mapě	tělocvična
březen/ duben	10hod	Turistika	okolí Malé Skály
		Vybíjená	tělocvična
květen/ červen	8hod	tenis, průprava na laně	tenisové kurty, hala, lanové centrum
červen	6hod	inline brusle, kanoe	okolí Jizery, Jizera
		Fotbal	hřiště školy, tělocvična

6.3 Základní škola a mateřská škola, Rychnov u Jablonce nad Nisou, příspěvková organizace

Na Základní škole v Rychnově je zavedeno nejvíce sportovních kroužků v porovnání s ostatními vybranými školami. Žáky prvního stupně jsou navštěvovány pouze kroužek atletiky a turistiky. Proto návrhem pro tuto školu je zřídit asi nejúčinnější všestranný sportovní kroužek, do kterého by se zahrnula například průprava na kolečkových bruslích nebo jízda na kole, protože i v Rychnově jsou krásné podmínky pro malé i velké vyjížděky na kole. V zimních měsících hojně využívat lyžařského vleku, který je ideálním místem jak pro začátečníky, tak i pokročilé. Lze zde také zajistit hodiny snowboardu. Místní rolba každý rok udržuje i malý okruh pro běžkaře, a proto se i základy běžeckého lyžování nabízí do programu kroužku.

V tabulce je zaznamenán návrh na program pro všestranný sportovní kroužek, který by byl veden opět ve středu s časovou dotací dvou hodin.

Tabulka 9. Návrh programu všestranného sportovního kroužku ZŠ Rychnov

měsíc	časová dotace	Sport	místo
Září	6hod	Inline brusle	okolí školy
		průprava pro míčové hry	tělocvična
září/ říjen	8hod	Jízda na kole	okolí Rychnova u Jablonce nad Nisou
		základy pro orientační běh	okolí Rychnova u Jablonce nad Nisou, tělocvična
Listopad	10hod	turistika, orientační běh	okolí Rychnova u Jablonce nad Nisou, školy
		míčové hry	tělocvična
prosinec/ leden	8hod	běžecké lyžování	místní les
		klasické brusle	zimní stadion v obci Pulečný
		Florbal	tělocvična
leden/ únor	10hod	sjezdové lyžování	lyžařský vleč
		klasické brusle	zimní stadion v obci Pulečný
		procvičení v orientaci na mapě	tělocvična
březen/ duben	10hod	Turistika	okolí Rychnova u Jablonce nad Nisou
		míčové hry	tělocvična
květen/ červen	8hod	Tenis	školní hřiště, tělocvična
červen	6hod	atletika	atletické zázemí školy
		Fotbal	hřiště školy, tělocvična

6.4 Svobodná základní škola v Jablonci nad Nisou

Zřízený sportovní kroužek projevuje zájem opravdu nízké procento žáků. Na místě je položit si otázku, proč tomu tak je. Zda zdejší žáci nemají zájem o žádné sporty, nebo nemají zájem jen o zavedený kroužek z důvodu málo zajímavé nabídky sportů. Z průzkumu vyplývá, že žáci na této škole o sport jako takový zájem mají. Ukázala to opravdu široká škála sportů, které tito žáci provozují. Proto je na vedení školy obnovit dosavadní škálu sportů a obohatit je o nové, žáky žádané sporty. Z důvodu strategické polohy školy je na místě využívat blízká sportovní centra, když vybavení školy není dostačující. Velký zájem mají žáci o kolečkové brusle, ideální podmínky okolo přehrady přímo vybízí k zahrnutí

tohoto sportu do kroužku. Dále pak blízkost bazénu, sportovní haly a lyžařského areálu v Břízkách rozšiřuje další možnosti obohacení o další sportovní odvětví. Betonová hřiště na sídlišti vybízejí například k využití pro základní přípravu tenisu.

Uvedené sporty jsou zaznamenány v navrhovaném programu pro všestranný sportovní kroužek, který by byl jednou týdně ve středu s dobou trvání vždy dvě hodiny.

Tabulka 10. Návrh programu všestranného sportovního kroužku ZŠ Svobodná

Měsíc	časová dotace	Sport	místo
Září	6hod	inline brusle	inlinová dráha kolem přehrady
		míčová příprava	tělocvična, sportovní hala
září/ říjen	8hod	jízda na kole	okolí přehrad
		základy pro orientační běh	okolí přehrad, školy, tělocvična
Listopad	10hod	Turistika	okolí přehrad
		pravidla míčových her	tělocvična, sportovní hala
prosinec/ leden	8hod	běžecské lyžování	okolí školy, přehrady, blízký lyžařský areál Břízky
		Florbal	tělocvična, sportovní hala
leden/ únor	10hod	klasické brusle	Přehrada
		procvičení v orientaci na mapě	tělocvična, sportovní hala
březen/ duben	10hod	Turistika	okolí Jablonce nad Nisou
		Vybíjená	tělocvična, sportovní hala
		Plavání	plavecký bazén
květen/ červen	8hod	Tenis	hřiště školy, tělocvična, kurty v areálu Břízky
červen	6hod	inline brusle	inlinová dráha kolem přehrady
		Fotbal	hřiště školy, tělocvična, sportovní hala

7 ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo navrhnout vybraným základním školám možnosti zavedení sportovních kroužků podle aktuálního zájmu žáků.

Společným návrhem pro všechny zkoumané školy je zavedení všestranného sportovního kroužku, který se jeví jako nejvhodnější pro devíti a desetileté žáky. Především z důvodu jejich mladistvého věku, kdy je nejvhodnější budovat jim široký rozhled na poli sportovním. Mohou se seznámit s mnoha sportovními odvětvími a v pokročilém věku si vybrat sobě nejvhodnější sportovní odvětví. Jednotlivé sporty byly vybrány dle aktuálního zájmu žáků na jednotlivých školách a především dle podmínek, které nabízí okolí školy. Kroužek byl navrhnout na dvě hodiny týdně. Pro každý měsíc byl přiřazen jeden sport pro konání pod širým nebem a druhý pro konání v tělocvičně nebo jinak krytému sportovišti za předpokladu nepříznivého počasí. Pro každý sport byla vymezena přibližná časová dotace, u které se počítalo i s možnostmi prázdnin a jiného volna.

Pro ZŠ Arbesova byl vytvořen návrh programu všestranného sportovního kroužku, do kterého byly zařazeny následující sporty: inline a klasické brusle, průprava basketbalu, jízda na kole, základy pro orientační běh, turistika, vybíjená, běžecké lyžování, florbal, turistika, vybíjená, tenis a fotbal. O tyto sporty projeví dotázaní žáci ZŠ Arbesova zájem a v okolí školy jsou vybudována zázemí pro realizaci navrhovaných sportů.

Navrhovaný program pro všestranný sportovní kroužek na ZŠ v Malé Skále obsahuje tyto sporty: inline brusle, průprava basketbalu, jízda na kole, základy pro orientační běh, orientační běh, turistika, vybíjená, běžecké a sjezdové lyžování, florbal, fotbal, tenis, jízda v kanoi a možnost využití lanového centra na břehu Jizery.

V programu navrhovaného všestranného sportovního kroužku byly na ZŠ v Rychnově zařazeny následující sporty: inline brusle, průprava na míčové hry a míčové hry samotné, jízda na kole, orientační běh a turistika, sjezdové i běžecké lyžování spolu s klasickými bruslemi, tenis, fotbal a atletika.

Pro Svobodnou ZŠ byly vybrány inline brusle i brusle klasické, příprava pro míčové hry a míčové hry samotné, jízda na kole, turistika a orientační běh, běžecké lyžování, plavání, florbal, fotbal a tenis. Vycházelo se ze zájmů dotázaných žáků a možností využití přilehlých sportovišť.

K vytvoření návrhů bylo zapotřebí splnit předem stanovené dílčí úkoly, které zjišťovaly zájem o jednotlivá sportovní odvětví devíti a desetiletých žáků ve vybraných základních školách. Nejčastěji uváděným sportem všech dotázaných žáků bylo plavání (56,1%), následovaly brusle (kolečkové i klasické) s 55,3%. Jako třetí nejčastější sport uváděli žáci sjezdové lyžování a jízdu na snowboardu. Dalším v pořadí byla turistika s 38,6%, fotbal s 30,7% jízda na kole s 28,9%, tanec, balet, mažoretky nebo aerobic s 27,2%, dále pak tenis s 23,7% a běh na lyžích s 20,2%. Další sporty jsou zastoupeny s méně než 20% účastí.

K dosažení hlavního cíle práce bylo nadále nutné prozkoumat formu zapojení do jednotlivých sportovních odvětví, které byly rozděleny na organizovanou sportovní aktivitu mimo školu, organizovanou sportovní aktivitu v rámci školy a sportovní aktivitu ve volném čase. Jednotlivé výsledky škol, pak byly mezi sebou porovnávány.

Bylo zjištěno, že *organizovaně mimo školu* se žáci nejčastěji věnují tanci (18,4%), 9,6% dotázaných dochází na tenisové kurty a je členem některé z organizací. Fotbalu a stejně tak plavání dává přednost 8,8% všech dotázaných žáků. 5,3 % uvedlo zájem o atletiku, přespolní nebo orientační běh. Stejně procento dotázaných žáků se věnuje judu, tai-či, capueře nebo kickboxu. Běžecké lyžování se dostalo do prvních pěti nejčastějších sportů s 4,4% účastí.

Nejčastěji využívaným *sportovním kroužkem na škole* se jednoznačně stal všestranný sportovní kroužek s účastí 12,3%. Následoval tenis se 7,9%, těsně za ním tanec (7,0%). Dále pak atletika, přespolní a orientační běh s 6,1% a jako pátý oblíbený sportovní kroužek je u žáků mezi devíti a deseti lety na Jablonecku kroužek turistický.

Ve *volném čase* se zkoumaná skupina žáků věnuje nejvíce bruslení (kolečkové i klasické) se zájmem 55,3% dotázaných žáků. Plavání jako jeden ze způsobů trávení volného času uvedlo 47,4% dotázaných. Se 44,7% se jako třetí

oblíbený sport stalo sjezdové lyžování, následovala turistika (35,1%) a jízda na kole (28,1%).

Jako posledním dílčím úkolem bylo v této práci porovnat zájem o jednotlivá sportovní odvětví na jednotlivých základních školách. Na Základní škole Arbesova je jednoznačný zájem o brusle (kolečkové i klasické) 53,6 % následovalo plavání 51,8% a tanec na místě třetím s 42,9%. Na druhé základní škole přímo v Jablonci nad Nisou, tedy Svobodné základní škole, byl zájem o brusle také na prvním místě zájmu zkoumané skupiny žáků. Jejich zájem byl vyšší o 32,1%, tedy 85,7%. Zájem o plavání byl na místě druhém. Pořadí prvních dvou se na ZŠ Arbesova a Svobodné ZŠ vystříдалo. Jako třetí oblíbený sport bylo uváděno sjezdové lyžování 61,9%. Na Malé Skále se sjezdové lyžování také umístilo mezi prvními třemi oblíbenými sporty s 53,8%. To však jednoznačně „porazil“ tenis. Jako třetím oblíbeným sportem ve volném čase byla uváděna turistika 53,8% stejně jako na ZŠ v Rychnově u Jablonce nad Nisou, kdy bylo procento zájmu o něco vyšší (58,3%). Turistiku však předčilo plavání 66,7%. A konečně fotbal je ve volném čase stejně využíván jako turistika.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1) BAUCHMANN, P. *Zakládání klubů mládeže*. Metodická příručka. Hradec Králové: Společnost mladých agrárníků, 2005. 29 s. ISBN 80-230-4459-2.
- 2) ČÁP, J. MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 80-7178-463-X.
- 3) DVOŘÁKOVÁ, H. *Sportujeme s malými dětmi*. 1.vyd. Praha: Olympia, 2001. ISBN 80-7033-313-8.
- 4) FRÖMEL, K. NOVOSAD, J. SVOZIL, Z. *Pohybová aktivita a sportovní zájmy mládeže*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999. ISBN 80-7067-945-X.
- 5) HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- 6) HOFBAUER, B., aj. *Pedagogika volného času*. Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času. 3. vyd. Praha: Portál, 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6.
- 7) CHARVÁT, M. *Sociální aspekty sportovních aktivit*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-029-8.
- 8) JOUDALOVÁ, J. *Průzkum nabídky volnočasových aktivit pro děti mladšího školního věku v Náchodě*. (Diplomová práce). Liberec: Technická univerzita v Liberci, Fakulta pedagogická, 2005.
- 9) LANGMAIER, J. KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1284-9.
- 10) MACEK, M. HÁJEK, B. a kol. *Školská zařízení pro zájmové vzdělávání. Soubor metodologických textů k činnosti středisek pro volný čas dětí a mládeže, školských klubů, školních družin*. Praha: MŠMT, odbor pro mládež, 2002.
- 11) MATĚJČEK, Z. *Po dobrém nebo po zlém*. 6. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-270-6.
- 12) MATĚJČEK, Z. POKORNÁ, M. *Radosti a starosti*. 1. vyd. Jinočany: H a H Jinočany, 1998. ISBN 80-86022-21-8.

- 13) NEUMAN, J. *Turistika a sport v přírodě*. Praha: Portál, 2000. 80-7178-391-9.
- 14) PÁVKOVÁ, J. HÁJEK, B. HORBAUER, B. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.
- 15) RAŠKOVÁ, J. *Posouzení zájmů dětí o mimoškolní pohybové aktivity*. (Diplomová práce). Liberec: Technická univerzita v Liberci, Pedagogická fakulta, 2003.
- 16) RYCHTECKÝ, A. *Monitorování účasti mládeže ve sportu a pohybové aktivitě v České republice*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta tělesné výchovy a sportu, 2006. ISBN 80-86317-44-7.
- 17) SEKOT, A. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2562-8.
- 18) SEKOT, A. *Sociologie sportu*. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-132-4.
- 19) SKALKOVÁ, J. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. Praha: SPN, 1983.
- 20) SLEPIČKOVÁ, I. *Sport a volný čas*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0044-7.
- 21) SPOUSTA, V. *Teoretické základy výchovy ve volném čase (Úvod do pedagogiky volného času)* 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994. ISBN 80-210-1007-X (brož.)
- 22) ŠVINGALOVÁ, D. *Úvod do vývojové psychologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2006. ISBN 80-7372-057-4.
- 23) VAŽANSKÝ, M. SMÉKAL, V. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995. ISBN 80.901737-9-9.
- 24) VESELÁ, J. *Jak ve volném čase? (projekty her pro volný čas dětí a mládeže)*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1997. ISBN 80-7041-146-5.
- 25) VIEHOFFOVÁ, H. REUYSOVÁ, E. *Jak s dětmi trávit volný čas*. Náměty, nápady, návody pro děti od 4 do 14let. 1. vyd. Praha: Portál, 1996. 180 s. ISBN 80-7178-073-1.

Internetové zdroje

- 26) ČESKÁ ASOCIACE SPORTU PRO VŠECHNY,
Dostupné na WWW: < <http://www.caspv.cz>>.
- 27) ČESKÝ SVAZ TĚLESNÉ VÝCHOVY,
Dostupné na WWW: < <http://www.cstv.cz/>>.
- 28) JABLONEC NAD NISOU,
Dostupné na WWW: < <http://www.mestojablonec.cz/cs/kultura-a-sport/>>.
- 29) JUNÁK – SVAZ SKAUTŮ A SKAUTEK ČR, Český skauting,
Dostupný na WWW: < <http://verejnost.skaut.cz/>>.
- 30) MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY,
Dostupné na WWW: < <http://www.msmt.cz/> >.

PŘÍLOHA

Anketa pro děti

Pohlaví _____ škola _____ třída _____ rok narození _____

1) Jsi členem některé sportovní organizace nebo tělovýchovy? ANO NE

2) Pokud ano, zakroužkuj sport, kterému se věnuješ a na jaké úrovni

Fotbal	Judo
Hokej	Běžecské lyžování
Plavání	Tenis
Gymnastika	Atletika
Jiné (doplň) _____	

reprezentace ČR — celostátní — krajská — okresní úroveň

3) Doplň, kdy máš trénink (včetně utkání, závodů nebo zápasů)

4) Zakroužkuj, kterému sportu se aktivně věnuješ ve svém volném čase (mimo školu, oddíl) a doplň, jak často ho provozuješ.

DEN	DOBA TRVÁNÍ
PONDĚLÍ	
ÚTERÝ	
STŘEDA	
ČTVRTEK	
PÁTEK	
SOBOTA	
NEDĚLE	

Fotbal
Lední hokej
Bruslení
Sjezdové lyžování

Turistika
Běžecské lyžování
Plavání
Jiné (doplň) _____

5) Zakroužkuj, který sportovní kroužek ve své škole navštěvuješ.

Fotbal
Atletika

Florbal
Basketbal
Jiné (doplň)_____

6) V jakých sportech se pravidelně účastníš soutěží nebo závodů (v rámci školy)?
Vypiš je_____

7) Uveď, podle svého názoru, úroveň své sportovní výkonnosti vzhledem k ostatním spolužákům

PODPRŮMĚRNÝ

-

NADPRŮMĚRNÝ